

GLOBALIZAREA NIMICULUI ȘI ERA LICHIDĂ: DE LA CULTURA CONSUMULUI LA RISIPA SUFLETEASCĂ

Diacon prof. dr. Alexandru Dan Adam

Cele două metafore: „globalizarea nimicului” și „era lichidă” au fost create de doi sociologi contemporani, pentru a explica și a defini fenomenul globalizării și efectele sale în viața socială a persoanei umane. Primul termen este introdus în literatura de specialitate de către sociologul american George Ritzer, iar cel de-al doilea concept aparține sociologului de origine poloneză Zygmunt Bauman.

Conceptul de *globalizare a nimicului* se referă în primul rând la cultura consumului, o cultură devenită globală. „Nimicul” este o formă socială concepută și controlată la nivel central fără a avea un conținut esențial semnificativ. După Ritzer, lumea este tot mai mult invadată de acest nimic, mai cu seamă în sfera consumului. Bunăoară mall-urile, restaurantele de tip fast-food cunoscute sub brandul McDonald’s, Wal-Mart, Starbucks, cărțile de credit și internetul, sunt toate exemple ale „nimicului”. Exemple de „ceva” sunt magazinele locale, locurile de artă și meșteșugurile familiale sau cafenelele locale pentru micul dejun. Rezultă de aici că ideea de „nimic” poate avea următoarele caracteristici: este interșanjabil, este lipsit de legături geografice, fiind nespecific niciunei epoci - este deci atemporal și lipsit de personalitate; pe când ideea de „ceva” se definește prin unicitate, legătură geografică, specificitate a epocii și este

umanizată, deoarece, spre deosebire de „nimic”, acest concept desemnează o formă socială concepută și controlată la nivel local și relativ bogată în conținut esențial semnificativ¹. Ceea ce vrea sociologul american să sublinieze este tocmai această invadare a lumii globale asupra lumii locale, o uniformizare și o nivelare la nivelul consumului în care predomină nu calitatea, ci cantitatea, rațiunea ultimă fiind iraționalitatea consumului.

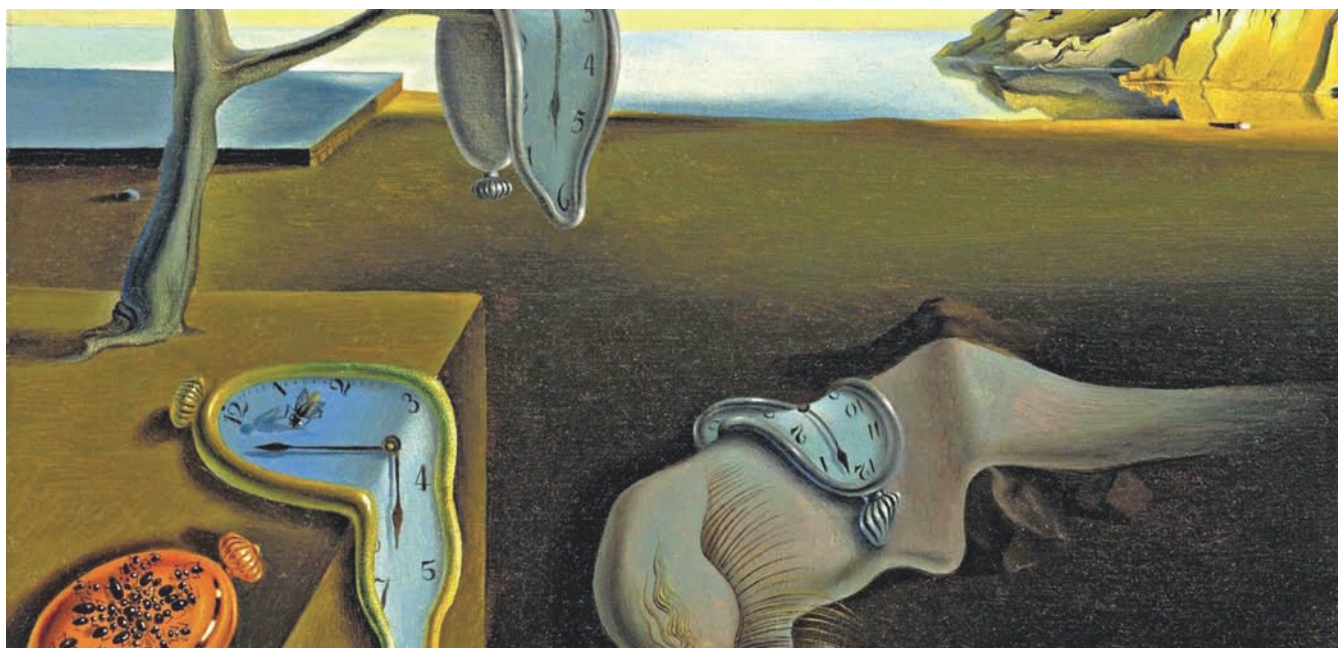
Se desprinde de aici că unul din efectele globalizării este acela al schimbărilor culturale care se înfăptuiesc, uneori, în mod radical, producându-se o asimilare în direcția societăților sau a grupurilor dominante. Putem vorbi, așadar, despre un „imperialism cultural” sau despre fenomene ca: americanizare, mcdonaldizarea² și occidentalizare.³ Și toate aceste forțe globale devin tonalitate a culturii contemporane, modelând comportamentele și culturile locale.

Un aspect deosebit de important din punct de vedere antropologic, ni se relevă din faptul că omul contemporan investește cu sens munca sa, spiritualitatea, familia, comunitatea, pe când astăzi, sensul vine mai degrabă din shopping, turism și consumism fără oprire. Sărbătorile au devenit din momente de reculegere și adăstare duhovnicească, prilejuri de cumpărături, pervertind, în cea mai mare parte, sensul original și ritualurile tradiționale asociate cu ele pentru a croi un drum spre nesfârșita avalanșă a cumpărăturilor. În acest fel, sărbătorile au suferit o mutație esențială, fiind golite de sensul plinar, pentru a deveni din ce în ce mai mult modalități

¹ George Ritzer, *Globalizarea nimicului: cultura consumului și paradoxurile abundenței*, trad. de Raluca Popescu, Ed. Humanitas, București, 2010, pp. 55-61.

² Despre acest subiect vezi George Ritzer, *The McDonaldization thesis, explorations and extensions*, SAGE Publications, 1998, pp.71-94.

³ G. Ritzer, *The McDonaldization thesis*, p. 27.

ce impulsionează consumul și vânzarea⁴. Acest fenomen al inversării valorilor în care „nimicul” înlocuiește „ceva-ul” este constat și de preotul și scriitorul Gala Galaction care, încă din anul 1937, avertiza și constata secularizarea și golirea de conținut a sărbătorii în următoarele cuvinte: „Cumplit dezechilibru al zilelor pe care le trăim! O convențională și factice feerie cu repaos legiferat întinsă pe adâncuri de zbulucium păgânesc ireductibil ! O cinematografie de trei zile cu păpuși, cu brad verde, zaharicale și cu chibrituri magice desfășurată peste o buclă sufletească de noapte și zi! Cum să cântăm cântarea Domnului, pe așa vremuri și sub atari împrejurări! Cât de inofensiv este creștinismul cu resorturi culinare și de paradă. Dar atunci unde mai este Biruitorul vieții și al morții? Atunci unde am lăsat esențialul Evangheliei... și radicala transformare, cerută de Hristos?”⁵

În fapt, viața însăși se golește de conținut, sărbătorile devin celebrări fără persoana celebrată, iar Biserica însăși devine pentru societatea actuală o instituție de prestări servicii religioase. Și așa cum observa Ritzer locurile se golesc de conținut, construindu-se în locul bisericilor ca spații de întâlnire comunitar – personală, diverse „catedrale ale consumului”. Dezideratele societății de consum se conturează

sub semnul apăsător al dorinței care consacră un adevărat cult al bunăstării și al plăcerilor imediate, oferind o nouă evanghelie ce orientează viața spre celebrarea plăcerii materiale, a consumului și a divertismentului. Falsele nevoi inhibă marea nevoie a omului după Modelul său transcendent de care s-a rupt prin exercitarea voinței în mod autarhic și solipsist, iar substitutele societății consumeriste nu duc la împlinirea ființei umane, așa cum se promite, ci la alienarea ei,⁶ îngropând-o în nesațiul hedonismului pătimăș.

În ceea ce privește cel de al doilea concept sociologic al „erei lichide”, elaborat și dezvoltat de Zygmunt Bauman, vom putea observa că prelungește și completează diagnoza arealului social al omului contemporan, locuitor al lumii globalizate, oferind noi chei de interpretare sociologice, care pot avea reverberații și în viața și misiunea Bisericii.

În viziunea lui Bauman, societatea este caracterizată de o criză în care multe dintre valorile tradiționale sunt eludate, etosul colectiv dispare pentru a face loc unui individualism galopant care distruge reperele și punctele de referință ale moralei. Se pierde soliditatea evenimentelor și a regulilor, iar societatea se lichefiază. Folosirea conceptului de *era lichidă* arată că, așa cum lichidele, spre deosebire de solide, nu își pot păstra cu ușurință forma, și nici nu au capacitatea

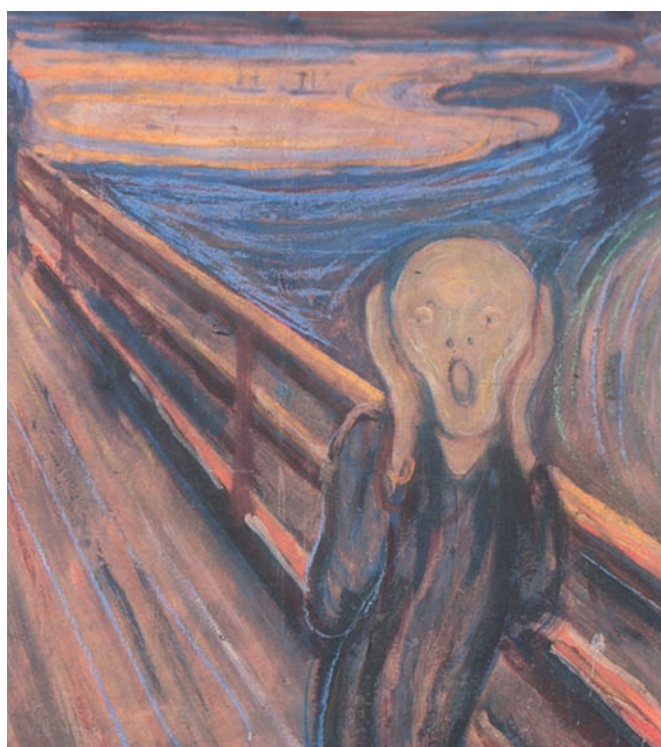
⁴ G. Ritzer, *The McDonaldization thesis*, p. 217.

⁵ Gala Galaction, *Ziua Domnului*, Ed. Institutului Biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1958, p. 9.

⁶ Conf. Dr. Cristinel Iojă, *Homo Economicus: Iisus Hristos, sensul creației și insuficiențele purului biologism*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2010, p 141.

de a fixa spațiul și de a lega timpul⁷, tot astfel se întâmplă și cu societatea contemporană care, în lipsa reperelor, își pierde soliditatea, devenind incapabilă să se adune în jurul unei valori de referință. Viața apare, în această perspectivă, ca o rețea dezarticulată și fragmentată, construind o realitate socială compusă din indivizi ce nu au timp și nici spațiu pentru a relaționa cu veșnicia, cu valorile absolute și cu valorile consacrate de societate și de teologie.

Bauman observă că o dată cu apariția modernității oamenii și-au pierdut, pe lângă capacitatea de a lega relații de prietenie solide, și credința în Dumnezeu. Acest fapt își are cauza

în evoluțiile moderne care le-au impus oamenilor condiția de indivizi cu vieți fragmentate, cu multe scopuri și funcții abia legate între ele⁸.

Ceea ce a postulat sociologul Bauman, atunci când s-a referit la lumea contemporană, poate fi sintetizat ca o „societate lichidă” - expresie adoptată ulterior și de alți gânditori contemporani. Lichefierea relațiilor interumane în societatea globală se resimte atât în plan public, cât și în spațiul privat. Valorile majore de altădată sunt pe cale de dizolvare în crizele

ideologiilor. Vedetismul și vizibilitatea merg mână în mână cu neîncrederea și absența reperelor. Individualismul și concurența consumistă fisurează proiectele comunitare de amploare, iar imersiunea în realitatea virtuală slăbește legăturile sufletești din viața reală. *Iubirea lichidă, teama lichidă, sinceritatea lichidă* au lichefiat ceea ce odinioară avea altă durată și consistență. O grabă permanentă îi face pe oameni să fie conectați mai degrabă la fluxurile informaționale și la mirajul noutății, decât la consolidarea ascetică a relațiilor interumane *față către față*⁹. Bineînțeles că fenomenul social al globalizării în ansamblul său, nu trebuie stigmatizat ori demonizat, deoarece dezvoltarea societății contemporane a luat un avânt fără seamăn. Calitatea vieții, sănătatea publică, modurile în care oameni muncesc și multe alte aspecte ale omului modern l-au așezat într-o civilizație neîntâlnită în istoria lumii. Fiecare perioadă istorică a cunoscut progrese ce pot fi caracterizate drept o cultivare a lumii sau o personalizare a lumii de către om. Dar cu toate aceste progrese și schimbări culturale de paradigmă a conviețuirii sociale, omul a întâmpinat poticniri și imperfecțiuni caracterizate prin diverse *maladii ale socialului* sau ciocniri ideatice la nivelul mentalității personale și colective cu reverberații concrete în viața reală. Însă aceste maladii nu împiedică și nici nu anulează progresul și reușitele contemporaneității.

Așadar, cele două concepte redate de sociologii amintiți mai sus, ne oferă o perspectivă demnă de luat în considerare asupra societății globalizate și asupra omului, cartografiind, în același timp, provocările contemporaneității cărora Biserica este chemată să le răspundă, asumând și convertind culturile și oamenii așa cum a făcut-o de veacuri. Cu certitudine calea Bisericii în spațiul social nu poate fi cea a victimizării și nici cea a enclavizării sub semnul unor raționamente minimaliste în fața unei problematice atât de complexe, ci calea misionară trebuie căutată în cheia serenității credinței, a iubirii creștine și a deschiderii dialogale constructive.

⁷ Zygmunt Bauman, *Liquid Modernity*, Polity Press, 2006, p. 2.

⁸ Zygmunt Bauman, *Etica postmodernă*, trad. de Doina Lică, Ed. Amarcord, Timișoara, 2000, p. 10.

⁹ Pr. Nicolae Dascălu, *Marea vieții și societatea lichidă* în „Ziarul Lumina”, ediția online din 24 septembrie 2017.

SFÂNTUL PANTELIMON – TÂNĂRUL CARE ȘI-A ÎNCHINAT CARIERA MEDICALĂ SLUJIRII LUI HRISTOS ȘI SEMENILOR

Preot dr. Ionel Popescu

In fiecare an, la 27 iulie, Biserica îl cinstește pe Sfântul Mare Mucenic și Tămăduitor Pantelimon.

Născut în cunoscutul oraș Nicomidia (Asia Mică, Turcia), din părinți bogați, tatăl păgân, mama creștină, Pantoleon (trad. „cel puternic ca un leu”) s-a bucurat de educație aleasă și instrucție pe măsură în familie și în cele mai bune școli ale vremii sale. După studii temeinice de filosofie și medicină, a ales medicina și a devenit

unul din cei mai cunoscuți și apreciați medici din imperiu, desemnat să-l trateze chiar pe împăratul Maximian (270-313). Tânăr, bogat și renumit pentru cunoștințele și tămăduirile sale, Pantoleon avea toate șansele de a-și făuri o carieră medicală de excepție, răsplătită cu substanțiale beneficii materiale, cu cinstea și admirația concetățenilor săi, însă Dumnezeu a avut un alt plan cu el.

Momentul de răscruce al vieții sale a avut loc atunci când l-a întâlnit pe sfântul Ermolae, preotul bisericii din Nicomidia. Cuvintele preotului martir Ermolae, „... la ce-ți folosesc toate cunoștințele pe care le-ai dobândit în această artă (a medicinei n.n.), din moment ce nu cunoști știința mântuirii”, l-au marcat profund pe tânărul Pantoleon, căruia i-au revenit în minte sfaturile și învățăturile creștinești pe care i le sădise în suflet mama sa. Catehizat și botezat de către sfântul Ermolae, Pantoleon a primit numele de botez Pantelimon (cel a toate milostiv) și s-a dedicat vindecării bolnavilor, fără a percepe de la ei foloase materiale. De aceea, el este cinstit în ceata doctorilor fără de arginți (doctor care trata gratuit).

Tânărul Pantelimon s-a dedicat cu trup și suflet misiunii sale de medic, a vindecat pe cei bolnavi, și-a convertit tatăl la creștinism, a eliberat sclavii, a împărțit averea săracilor și a propovăduit cu mult curaj Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos. Pentru credința, smerenia, milostenia și viața sa curată s-a învrednicit de darul săvârșirii de minuni.

Medicii păgâni l-au reclamat la împăratul Maximian că este creștin și medicul tânăr a fost supus unor chinuri greu de imaginat și de

suportat, cerându-i-se a se lepăda de credință. În final, a primit moartea martirică prin decapitare, împăratul poruncind ca trupul sfântului să fie ars.

Sfântul Mare Mucenic și Tămăduitor Pantelimon s-a bucurat de cinstire încă din secolul al IV-lea, moaștele sale fiind păstrate în multe biserici și mănăstiri din toată lumea creștină.

Acest medic creștin și sfânt a renunțat la plăcerile, beneficiile și cinstea oferite de către conaționalii săi, și-a dăruit viața slujirii lui Hristos și semenilor și a rămas, pentru totdeauna, în sinaxarul și în istoria Bisericii noastre.

Sfântul Pantelimon, asemeni sfântului Vasile cel Mare, sfântului Ioan Gură de Aur ori fericitului Augustin, putea fi un savant laic în medicina vremii sale, așa după cum ceilalți trei puteau onora catedrele universitare pentru care se pregătiseră, dar cu toții au ales cea mai frumoasă, mai folositoare și mai importantă carieră și anume

aceea de a conduce semenii „pe cărarea Împărăției lui Dumnezeu”.

De altfel, din secolul al IV-lea încoace, mulți oameni de cultură păgâni sau cu alte orientări de natură spirituală au îmbrățișat credința creștină și au contribuit la dezvoltarea științei teologice și a spiritualității ortodoxe.

Chiar în vremea noastră, medici, intelectuali, cercetători, inventatori și oameni de știință au devenit creștini și fie au intrat în mănăstirile din țară, din Muntele Athos și din Occident, fie au devenit preoți de mir, cu apreciazabilă activitate teologică și pastorală.

Prin urmare, prin pilda vieții sale, Sfântul Mare Mucenic și Tămăduitor Pantelimon a făcut să rodească învățătura sfântă în sufletul multor oameni de bine, care au ascultat chemarea Domnului, dăruindu-și viața pentru slujirea aproapelui.

SFÂNTA LITURGHIE – NUCLEUL SFINȚIRII VIEȚII

Preot Dragoș-Georgian Popovici

Sfânta Euharistie – coroana Tainelor Bisericii. Alături de Tainele și ierurgiile Bisericii, un loc important îl are unirea omului cu Hristos, prin Taina Euharistiei. Astfel, Biserica ne este prezentată ca fiind un spital duhovnicesc ce-l vindecă pe om, unde se află Sfântul Trup al Lui Hristos, iar credincioșii se tămăduiesc. Biserica îi primește pe oamenii bolnavi și vindecă rănilor lor duhovnicești.

Întreaga rânduială a Sfintei Liturghii, loc de săvârșire a operei de mântuire și de asumare a acesteia prin primirea Euharistiei, ne arată că scopul ei este acela de a restaura firea umană

căzută în păcat, de a o vindeca și de a o face să stea fără pată sau întinăciune în fața lui Hristos¹.

Încă de la pregătirea preotului pentru săvârșirea jertfei euharistice, vedem că în această lucrare, Dumnezeu în chip tainic, dar văzut prin lucrarea slujitorului său, lucrează la vindecarea firii umane. Astfel, la îmbrăcarea veșmintelor liturgice, mai precis la mânecuta mâinii stângi, preotul rostește: „Mâinile Tale m-au făcut și m-au zidit, înțelepțește-mă și voi învăța poruncile Tale” (Psalmul 118, 73) arătând astfel că, în Dumnezeiasca Liturghie, creștinii participă la lucrarea de înnoire, de rezidire și vindecare a lumii prin lucrarea lui

¹ Stefanos Anagnostopoulos, *Explicarea Dumnezeieștii Liturghii*, Ed. Bizantină, București, 2005, p. 39;

Hristos. Întărind ideea de vindecare primită prin Sfânta Euharistie, preotul, când oferă Sfânta Împărtășanie spune: „Se împărtășește robul lui Dumnezeu (N) cu Cinstitul Trup și Sfântul Sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Amin!”². Vedem, așadar, că în Sfânta Liturghie se oferă tămăduirea de păcate prin primirea Euharistiei. În Sfânta Liturghie primim medicamentul nemuririi, Sfânta Împărtășanie, frângând o singură Pâine, spre a fi vii în Dumnezeu. Aici ni se dăruiește Însuși Hristos, sub chipul vinului și al pâinii euharistice, preschimbate în Trupul și Sângele Lui. Este locul întâlnirii noastre reale cu Hristos³. Întreg Canonul de rugăciune de dinainte de primirea Sfintei Euharistii este străbătut de ideea de vindecare, prin bunăvoința Celui ce este „izvor al vieții și al nemuririi”, „Cel ce singur are puterea de a ierta păcatele oamenilor” și de a le dăruia astfel vindecarea sufletească, trecând cu vederea „toate greșelile cele cu știință și cele cu neștiință”. Astfel, cunoscând că toate binefacerile vin de la Dumnezeu, omul se roagă, cerând ca Sfânta Euharistie să-i fie spre „curăție”, spre „dobândirea vieții”, spre „sănătate și spre veselie”, „spre pierderea greșelilor celor multe”, „spre tămăduire”, „spre mântuirea sufletului și a trupului”⁴.

În Liturgia Sfântului Vasile cel Mare, cereri de sănătate („pe cei bolnavi îi tămăduiește”) se fac chiar în cuprinsul anaforalei, în timpul rugăciunii citită în taină de către preot, arătându-ne, astfel, că Sfânta Euharistie săvârșită în cadrul Dumnezeieștii Liturghii are ca scop tămăduirea firii umane, vindecarea și mântuirea ei venită la toată lumea și pentru toată lumea prin opera de mântuire săvârșită de Hristos, dar asumată de fiecare persoană în parte în mod subiectiv, pe măsura deschiderii sale față de harul mântuitor al lui Hristos⁵.

Cuminecare și comunicare sau împărtășirea continuă de harul lui Dumnezeu

² St. Anagnostopoulos, Explicarea Dumnezeieștii Liturghii, p. 45;

³ Sfântul Ioan din Kronstadt, *Liturghia-cerul pe pământ*, Ed. Deisis, Sibiu, 2002, p. 73;

⁴ Sfântul Ioan din Kronstadt, *Liturghia-cerul pe pământ*, p. 75;

⁵ Stelianos Papadopoulos, *Viața Sfântului Vasile cel Mare*, Editura Bizantină, București, 2003, p. 130;

Când susținem că am fi vrednici, atunci suntem cei mai nevrednici în a ne împărtăși. De aceea, în toată rânduiala sau canonul pe care-l facem înainte de a ne împărtăși nu afirmăm niciodată că am fi vrednici spre aceasta, ci în permanență și în multe feluri ne arătăm a fi nevrednici de o asemenea cinste. În rugăciunea a patra sunt enumerate atât de multe păcate încât spunem, o dată cu Sfântul Simeon Metafrastul că: „am ajuns cu totul sălaș diavolului”. Imediat însă, ce ne vedem cu totul vinovați și nevrednici de cuminecare, ne exprimăm, în acest canon de rugăciune, o aceeași nădejde: anume că nimic din aceste fărădelegi ale noastre n-ar putea „birui iubirea Lui, dumnezeiască”

Problema împărtășirii din Sfintele Taine cu (ne)vrednicie este una de permanentă actualitate, duhovniciei legând sau dezlegând la spovedanie, în funcție de modul în care se raportează la ea. Din Sfânta Scriptură, reperul cel mai des folosit este cuvântul pe care-l adresează Sfântul Apostol Pavel corintenilor: „Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să

bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind trupul Domnului. De aceea, mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit. Căci de ne-am fi judecat noi înșine, nu am mai fi judecați. Dar, fiind judecați de Domnul, suntem pedepsiți, ca să nu fim osândiți împreună cu lumea” (I Corinteni 11, 28-32)⁶.

Din modul în care îi ceartă apostolul neamurilor, înțelegem că nici creștinii acelor timpuri, care se împărtășeau foarte des, nu erau lipsiți de păcate. Ce li se reproșează este că nu-și vedeau, nu-și cercetau și nu-și mărturiseau aceste păcate, că stricau rânduiala de atunci și nu mai mâncau la comun masa de dinainte de frângerea pâinii, precum era la început. Astfel, se făceau vinovați și de ruperea comuniunii, de împărțirea în „biserițe”: „Când vă adunați deci laolaltă, nu se poate mânca Cina Domnului; căci, șezând la masă, fiecare se grăbește să ia mâncarea sa, încât unuia îi este foame, iar altul se îmbată. N-aveți, oare, case ca să mâncați și să beți? Sau disprețuiți Biserica lui Dumnezeu și rușinați pe cei ce nu au? Ce să vă zic? Să vă laud? În aceasta nu vă laud” (I Corinteni 11, 20-22).

Pe de altă parte, nici cei care au viață curată și conștiință eclesială nu pot spune despre ei înșiși că sunt vrednici spre a se împărtăși cu Sfântul trup al Domnului. Mai întâi, pentru că este atât de strălucitoare măreția acestei mane cerești, încât nimeni în acest trup de lut n-o primește pe meritul său, ci din dărnicia Domnului; și în al doilea rând, pentru că nici unul nu poate fi atât de ferit de loviturile acestei lumi, încât ele să nu-i trimită măcar săgeți rare și ușoare ale păcatelor⁷. Când susținem că am fi vrednici, atunci suntem cei mai nevrednici în a ne împărtăși. De aceea, în toată rânduiala sau canonul pe care-l facem înainte de a ne împărtăși nu afirmăm niciodată că am fi vrednici spre aceasta, ci în permanență și în multe feluri ne arătăm a fi nevrednici de o asemenea cinste. În rugăciunea a patra sunt enumerate atât de multe păcate încât spunem, o dată cu Sfântul Simeon Metafrastul, că „am ajuns cu totul sălaş diavolului”. Imediat însă ce ne vedem cu totul vinovați și nevrednici de cuminecare, ne exprimăm, în acest canon de rugăciune, o aceeași nădejde: anume că nimic din aceste fărâdelegi ale noastre n-ar putea „birui iubirea Lui, dumnezeiască”⁸.

⁶ Karl Christian Felmy, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe*, Ed. Deisis, Sibiu, 2004, p. 35;

⁷ Sfântul Ioan Casian, *Convorbiri duhovnicești*, Partea a III-a, în *PSB*, vol. 57, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1990, p. 696;

⁸ Karl Christian Felmy, *De la Cina de Taină*, p. 58;

Mântuitorul a vorbit deschis despre această taină înainte de instituirea ei. Sfântul Evanghelist Ioan, ne vorbește despre „Hristos, pâinea vieții”⁹. Cât de greu le-a fost ucenicilor să înțeleagă, dar mulțimilor? O parte din cei care erau de față l-au părăsit, iar ucenicii au exclamat: „Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte?” (Ioan 6, 60).

Care este sensul cuvintelor Domnului? Ce le-a spus Iisus încât au fost atât de speriați? Ce nu putea fi înțeles? Foarte direct spus, ceea ce și astăzi este greu de înțeles. În cuvântarea euharistică, Mântuitorul le-a spus celor ce-l înconjurau următoarele: „Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Trupul este adevărată mâncare și sângele Meu, adevărată băutură. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl cel viu și eu viez pentru Tatăl și cel ce Mă mănâncă pe Mine va trăi prin Mine. Aceasta este pâinea care s-a pogorât din cer, nu precum au mâncat părinții voștri mana și au murit. Cel ce mănâncă această pâine va trăi în veac (Ioan 6, 53-59). Mulți au înțeles cuvintele Mântuitorului ad litteram, s-au speriat și au plecat. Hristos Domnul a vrut să ne transmită în schimb ceva ce nu a putut nimeni până la El. Ne-a oferit posibilitatea de a fi El în noi și noi în El¹⁰. Textul ioaneic nu poate fi văzut singur, nici nu poate fi izolat de alte texte în care tema este aceeași. Cel mai important este să-l corelăm cu evangheliștii sinoptici, dintre care vom exemplifica pasajul din Sfântul Marcu (Marcu 14, 22-24): „Și, mâncând ei, a luat Iisus pâine și binecuvântând, a frânt și le-a dat lor și a zis: Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu. Și luând paharul, mulțumind, le-a dat și au băut din el toți. Și a zis lor: Acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă” (Ioan 6, 56)¹¹.

Acesta este textul de fundamentare al Euharistiei, acum, în momentele rostirii acestor cuvinte, Mântuitorul a inaugurat Sfânta

Liturghie. De ce avem atât de multă nevoie de acest text? Pentru că prin intermediul lui putem înțelege că Mântuitorul nu dorește să ne șocheze. Consumarea Lui, prin împărtășanie, este mult mai ușoară sub forma pâinii și a vinului. Ceea ce trebuie să credem este că Iisus este prezent în mod real în pâine și vin, că pâinea și vinul sunt Trupul și Sângele Lui¹². Este extrem de important să credem acest lucru, întrucât, în mod contrar, „nu vom avea viață în noi” (Ioan 6, 56).

Cuvântul euharistie își are originea în limba greacă și înseamnă *mulțumire*. Euharistia mai este cunoscută și sub numele de Cina Domnului, Taina Trupului și a Sângelui, Împărtășanie, Jertfa fără de Sânge etc¹³.

Încă de la început, ea a fost centrul cultului creștin. Liturghiile pe care noi le moștenim s-au construit în jurul ei, arhitectura lor e una euharistică. Nimeni nu avea acces la Trupul și Sângele Domnului dacă mai înainte nu era botezat și miruns. Trebuie să știm că în primele veacuri se împărtășea întreaga comunitate de creștini, că a nu te împărtăși era o privațiune. Doar cei cu păcate extrem de grele nu se apropiau de potir. Cu timpul rigoarea euharistică a scăzut, mai bine spus zelul și fuga după Hristos s-au diminuat. Comunitățile de creștini s-au rezumat la a participa la Sfânta Liturghie, pasiv, neimplicați real. Pe fondul acesta a apărut „anafura”, care nu înlocuiește, și trebuie să știm acest lucru, nicidecum Euharistia. Este o formă de confirmare a prezenței noastre la comunitatea parohială, este gustarea dintr-o pâine binecuvântată, care, repet, nu are valoare euharistică. Din cele expuse, ne-am făcut o imagine mai mult sau mai puțin completă asupra Sfintei Euharistii, observând câteva din textele de fundamentare, unde Mântuitorul vorbește explicit despre Trupul și Sângele Său, despre valoarea lor mântuitoare, despre „intrarea în Împărăție” când ne împărtășim.

¹² K. C. Felmy, De la Cina de Taină, p. 78;

¹³ Ene Braniște, *Explicarea Sfintei Liturghii după Nicolae Cabasila*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, p. 17;

INOVAȚII PĂTRUNSE ÎN CULTUL LITURGIC ORTODOX

Preot Adrian Zaha

Scurtă privire conceptuală a termenului „inovație”

În parohiile din orașe, ca și cele de la sate, preoții se confruntă cu o mulțime de practici neliturgice grupate în jurul rânduielilor tradiționale de cult. Acestea uneori sunt mai puternice, mai importante, mai intens cultivate și susținute de unii dintre credincioșii care „știu mai bine”. Credincioșii mai tineri preferă să întrebe pe cei mai în vârstă, care chipurile ar ști mai bine, atunci când este vorba de botez, cununie, înmormântare sau pomenire a celor adormiți. Autoritatea acelora este absolută, iar preotul este neglijat în astfel de situații și uneori chiar

acuzat ca rău voitor, necunoscător și schimbător de tradiție dacă ar îndrăzni să impună rânduiala oficială a Bisericii.

În aceste condiții, în cultul Bisericii Ortodoxe au pătruns anumite inovații, cu alte cuvinte abateri de la tipicul stabilit de săvârșire a sfintelor slujbe. Inovația este orice născocire sau invenție, care constituie o abatere de la tipicul sau regula de slujbă, consfințită de cărțile noastre de cult și de tradiția unanimă a Bisericii, o schimbare, fie în textul sau formularul rugăciunilor, fie în ceremonial sau ritual. Inovație poate fi un rit sau o ceremonie nouă, un adaos de cuvinte în plus, față de ceea ce scrie în carte, un fel neobișnuit de a proceda într-un moment din rânduiala slujbei, o modificare a succesiunii sau ordinii tradiționale, în care sunt înșirate diferite părți componente ale unei slujbe sau rânduiei¹.

Inovație nu este numai ceea ce se face în plus, față de ritualul obișnuit, ci și ceea ce se face în minus, orice omisiune, suprimare sau reducere a rânduielilor tradiționale de slujbă. Inovația este, întodeauna în raport cu tipicul sau tradiția unanimă a Bisericii. Oricine se abate de la rânduiala tipiconală, este, în principiu, un inovator. Tipicul trebuie respectat cu sfințenie, pentru că noi avem convingerea și siguranța că el este rezultatul sau fructul matur și verificat al unei îndelungate practici și experiențe a Bisericii întregi, iar nu al unei singure persoane: el constituie o operă colectivă, la care au colaborat toate generațiile creștine, de la început, până azi iar formele și rânduielele de cult prescrise în el, reprezintă tot ce a creat mai bun și mai genial, simțirea și trăirea religioasă de până acum, în năzuința ei de exprimare. Inovațiile, creațiile noi sau improvizările individuale, în materie de

¹ Pr. Prof. Ene Braniște, „Despre inovații în săvârșirea serviciilor divine”, în *Studii Teologice*, VI (1953), nr. 3-4, p. 280.

cult, nu pot să aduc ceva mai bun sau superior față de acest tezaur colectiv al Bisericii, verificat și consfințit de ea, în care sunt considerate roadele unei practici și experiențe de viață, religioasă bimilenară².

Părintele Ene Braniște, marele nostru liturgist, face distincția clară și clasifică inovațiile în păgubitoare și mai puțin păgubitoare, fiind considerate ca fenomene legate de evoluția firescă și normală a cultului și impuse de nevoia de adaptare la condițiile de timp, de loc, de împrejurări și de nevoile credinciosului. Acestea privesc doar problema uniformității cultului, nu a integrității lui, rămânând în rezolvarea Sfântului Sinod. În funcție de cauzele care le-au generat, prima categorie de inovații liturgice sunt cele provenite din necunoașterea rânduielilor tipiconale sau din ignorarea principiilor fundamentale ale cultului. Acestea pot fi considerate, mai curând greșeli, decât inovații, ca de exemplu: greșeala protosului, la slujba în sobor, de a împărtăși el, pe ceilalți preoți. O altă categorie de inovații o constituie cele introduse în unele ediții ale cărților liturgice, cum sunt: binecuvântarea credincioșilor, cu crucea la ecfonisul: „Și să fie milele marelui nostru Dumnezeu...” (Liturghierul de București, 1921), închiderea și deschiderea dvorei la alte momente decât cele prevăzute în tipic, traducerea greșită a unor formule. Inovații mai periculoase sunt cele introduse prin influențe neortodoxe, din afară, care, insinuează introducerea în cult a unor doctrine străine de învățătura ortodoxă de credință³.

Într-o viziune duhovnicească asupra acestei situații a inovațiilor introduse în cult sau mai degrabă a respectării tipicului slujbei, Înaltpreasfințitul Laurențiu al Sibiului consemnează: „Tipicul trebuie respectat cu sfințenie” și de aici ajung unii la excesul de ritualism din Biserica noastră, care este un minus de teologie și de viață duhovnicească. Pentru că mulți slujesc „ca la carte”, fără însă să înțeleagă și să le pese de sensul mistic al slujbelor. Pentru că tipicul e o orânduire dumnezeiască profundă doar când este înțeles în *adâncimea lui* și nu când e respectat în necunoaștință de cauză. Dacă nu știm ce rost are

tămâiatul, ce rost are dusul într-o parte și în alta în altar, ce rost au anumite gesturi, ce înseamnă fiecare parte a slujbelor, și cât de mult trebuie să ne pătrundem noi, cei care slujim, de înțelesurile lor, rămânem doar niște ritualiști, niște oameni fixiști, fără nicio bogăție de experiență mistică și fără nicio flexibilitate liturgică. Fapt pentru care nu suntem în stare să spunem nimic frumos și profund despre cultul Bisericii noastre, pentru că noi știm doar să facem slujbe și nu ce înseamnă slujbele noastre. Căci tipicul, ca și dogmele Bisericii, sunt hotarele slujbelor și ale credinței dar nu și conținutul slujbelor și al credinței noastre. Conținutul trebuie să fie în noi. El este experiența noastră duhovnicească și bisericească.

Așa că trebuie să respectăm cu sfințenie nu tipicul, nu litera slujbelor ci duhul slujbelor. Dacă avem starea duhovnicească a slujbelor și dacă ne pătrundem de toată teologia slujbelor, atunci nu ieșim nici din literele slujbei. Pentru că știm că fiecare ectenie, fiecare cădere, fiecare împăturire a Antimisului reprezintă un act mistic, tainic, profund al Bisericii și nu doar „otrebă” preoțească

² Pr. Prof. Ene Braniște, „Despre inovații, p. 281.

³ Pr. Prof. Ene Braniște, „Despre inovații, p. 291.

de făcut. Iar când vorbim despre transformarea slujirii noastre preoțești într-o simplă îndatorire tipiconală, după anumite reguli stricte, fără implicare interioară, duhovnicească, vorbim despre secularizarea slujbelor noastre bisericești. Pentru că slujbele, neslujite cu starea interioară a Bisericii, transmit altceva credincioșilor: că slujbele sunt ceva de făcut pe fugă, în care noi nu ne dăruim cu totul, ci le facem în viteza rutinei⁴.

Preoția nu este „o profesiune, ci o misiune. Fiind chemat, pregătit, ales, instalat și integrat ca purtător de grijă al unei comunități anume, parohia, preotul se distinge de alte îndeletniciri din nomenclatorul profesiunilor și prin aceea că misiunea lui nu este de sorginte pământească. Preotul își începe lucrarea sub deviza: „Iată, vin să fac voia Ta, Dumnezeu” (Evrei 10, 9) , străduindu-se, de-a lungul întregii misiuni, să se dovedească imitatio Christi”⁵. Nu se dovedește a fi imitatorul lui Hristos, cel care ciopârțește slujbele alcătuite de Sfinții Părinți, nu este imitatorul lui Hristos cel care propovăduiește păgânismul și ezoterismul în slujbele lui Hristos, ci unul ca acesta, se va izola de „ imaginea Păstorului cel Bun, depărtându-se de statura păstorului duhovnicesc autentic”⁶.

Inovații pătrunse în rânduiala celor 7 Laude

În decursul ultimelor șase secole, majoritatea liturgiștilor au susținut ideea că Biserica Ortodoxă, în ciclul unei zile liturgice, are șapte Laude, dar forma pe care o avem azi s-a generalizat datorită Sfântului Simeon al Tesalonicului († 1429), cunoscut pentru exagerările privind simbolismele liturgice iar mai târziu datorită Catehismelor din secolul al XVII-lea printr-o analogie stranie cu cele șapte Taine, al căror număr este de asemenea o invenție scolastică⁷.

Cele 7 Laude sunt slujbe sfinte bisericești, care se săvârșesc în toate zilele fără deosebire. Se numesc 7 Laude, fiindcă prin ele laudăm și

preamărim pe Dumnezeu cel în trei ipostase, la anumite timpuri din zi. Acestea sunt: Miezonoptica, Utrenia cu Ceasul întâi, Ceasul al treilea, Ceasul al șaselea, Ceasul al nouălea, Vecernia și Pavecernița. S-a consacrat numărul de șapte, plecând de la cuvintele Proorocului David, care zice: „De șapte ori în zi Te-am laudat pentru judecățile dreptății Tale” (Psalmul 118, 164). Trebuie subliniat faptul că „Șapte liturgic nu este egal cu șapte matematic, Biserica Îl laudă pe Dumnezeu neîncetat iar acest număr de șapte tocmai aceasta înseamnă”⁸.

Miezonoptica este slujba cea mai veche dintre cele șapte Laude. Așezarea ei în cult se întemeiază pe porunca Mântuitorului, Care zice: „Vegheați dar, că nu știți când va veni stăpânul casei: sau seara sau la miezul nopții sau la cântatul cocoșilor” (Matei 13, 35). Mai târziu s-au adăugat slujba Mijloceasurilor, între orele celor șapte Laude și Obednița (Tipica), înainte de ceasul al nouălea.

Printre inovațiile presărate în cultul celor 7 Laude ale Bisericii Ortodoxe, se încadrează cele din categoria inovațiilor voite și conștiente

⁴ † Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, *Plinitu-s-a, Hristoase, taina rânduiei Tale. Studii de Teologie Liturgică*, Ed. Andreiana, Sibiu, p.117.

⁵ Preot Mihai Ios, *Fie mie după cuvântul Tău! Alcătuiți pastorale*, Ed. Astra Museum, Sibiu, 2014, p. 202.

⁶ Preot Mihai Ios, *Fie mie*, p. 202.

⁷ Petru Pruteanu, *Liturghia Ortodoxă. Istorie și actualitate*, Ed. Sophia, București, 2013, p. 341.

⁸ Petru Pruteanu, *Liturghia ortodoxă*, p. 341.

de la rânduielile fundamentale ale Tipicului, prin omisiuni, schimbări sau adăugiri în cadrul rânduielilor Bisericii. Utrenia slujindu-se dimineața, este slujba prin care aducem mulțumire Celui Ce a adus lumina dreptei credințe și a împrăștiat întunericul înșelcăunii. În Ceasul al treilea S-a pogorât Duhul Sfânt peste Sfinții Apostoli. Ceasul al șaselea este ora înjumătățirii zilei și ne aduce aminte că la această oră a fost răstignit Mântuitorul Hristos. Ceasul al nouălea este ora rugăciunii de mulțumire, Celui Ce a murit cu trupul pentru noi, Cruce. Vecernia este slujba de seară, moment în care Iisus Hristos a așezat Sfânta Taină a Împărtășaniei. Pavcernița înseamnă rugăciunea de după cinare, care se face la începutul nopții și înseamnă rugăciunea de mulțumită pentru odihna de osteneli și de aducere aminte de moarte⁹. Slujbele acestea nu se săvârșesc doar la mănăstiri, Miezonoptica, Ceasurile și Pavcernița putând fi citite și de credincioșii evlavioși.

În cadrul slujbei Utreniei, cea mai mare ispită a preoților este aceea de a prescurta rânduiala, urmată apoi proscomidierea numai cu epitrahilul, fără felon, de felul de a aduce necorespunzător Sfânta Evanghelie la Utrenie, fără nici o solemnitate sau la citirea Evangheliei Învierii între ușile împărătești, neglijându-se semnificația citirii ei pe latura de miazănoapte a Sfintei Mese. Căditul de la Doxologie, care și el este o inovație¹⁰.

În cadrul Utreniei Învierii, episodul în care preotul are un dialog cu unul dintre zeloșii parohiei, de regulă primul epitrop sau unul dintre consilieri, în fața ușilor închise și bătând cu sfânta cruce în ușă, este calificat de părintele Necula ca fiind un ritual care „nu este prescris în nici o carte de slujbă sau mai ales în Penticostar și el consitutie o inovație care nu are nici o legătură cu slujba Învierii. El provine din ignoranță și din confuzia care se face între slujba Învierii și cea a sfințirii sau târnosirii bisericii, de unde este luat”¹¹.

⁹ *Credința Ortodoxă*, Ed. Trinitas, Iași, 2003, p. 238.

¹⁰ Pr. Prof. Dr. Liviu Streza, „Păstarea unității în săvârșirea cultului divin și importanța ei pentru unitatea Bisericii Ortodoxe Române. Combaterea inovațiilor și practicilor liturgice necanonice”, în *Mitropolia Ardealului*, XXXIV (1989), nr. 2, p. 33.

¹¹ Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, Volumul I, Ed. Trinitas, București, 2014, p. 54.

Tot în cadrul Utreniei Învierii, există obiceiul de a înconjura biserica, ceea ce reprezintă o inovație liturgică fără justificare în acest moment. Ele este luat din ritualul sfințirii bisericii, care acolo își are rostul și însemnătatea lui, pe când la Înviere este total nepotrivit. De aceea, el trebuie scos afară, acolo unde există și neîncurajat unde nu se practică, pentru a efectua uniformitatea liturgică”¹².

Litia este slujba care se face la mijlocul Vecerniei Mari în pronaosul bisericii, în cadrul Privegherii iar „binecuvântarea pâinilor este o slujbă distinctă, separată de prima prin Stihoavna Vecerniei și constă dintr-o singură rugăciune ce se rostește abia la sfârșitul Vecerniei în naos. Faptul că aceste două elemente liturgice se fac de fiecare dată împreună, i-a determinat pe creștinii și chiar clericii mai simpli să le numească pe ambele litie, și chiar pâinea cu vinul ce se binecuvintează la cea de-a doua slujbă, au primit acest nume, absolut nefiresc”¹³.

¹² Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire*, vol. I, p. 268.

¹³ Petru Pruteanu, *Liturgia ortodoxă*, p. 339.

HOMOTIMIA DUMNEZEIASCĂ DINTRE CELE DOUĂ SEXE

Prof. dr. Alexandru Nicoară

Dacă am aborda din punct de vedere social, egalitatea dintre femei și bărbați este unul dintre obiectivele țintă ale Uniunii Europene. Istoricul francez Alexis Henri Charles de Clérel, cunoscut ca viconte de Tocqueville, remarcă un lucru foarte important despre această egalitate „Americani sunt atât de îndrăgostiți de egalitate, încât ar prefera mai curând să fie egali în sclavie decât inegali în libertate”¹. De-a lungul timpului, legislația, jurisprudența și modificările aduse tratatelor au contribuit la consolidarea acestui principiu și la implementarea sa în politica UE. În articolul de față ne vom opri atenția, în mod expres, la modul cum descrie și tâlcuiește Biserica această egalitate dintre bărbat și femeie.

În ultima perioadă domnește o stare de incertitudine referitoare la egalitatea dintre bărbat și femeie, la statutul pe care îl are femeia în societatea contemporană. Mișcare feministă se impune ușor-ușor, considerându-se o luptă pentru egalitate, libertate și dreptate. Este foarte

¹ Alexis de Tocqueville, *Democracy in America*, Introduction Joseph Epstein, Edited Bantam Classics, 2012, p. 28.

important de subliniat faptul că feminismul se depărtează de câteva învățături fundamentale ale Sfintei Scripturi și de învățătura sfinților părinți statornicită în cele 7 Sinoade Ecumenice și în unele canoane ale unor Sinoade locale.

Pe de altă parte, există teologi și istorici contemporani care îi etichetează pe toți sfinții părinți ca fiind misogini², perspectivă frecvent susținută de lumea occidentală. Aceași teză o prezintă și un manual universitar de istorie a civilizației apusene³. Nimic mai fals. O astfel de generalizare categorică, cu influențe feministe, fără argumente științifice sau logice nu poate denatura învățătura autentică și revelată a Bisericii.

Dacă l-am analiza pe Tertulian din Cartagina la prima vedere s-ar părea că este misogin deoarece posedă aserțiuni negative la adresa femeilor. El susține că nu numai Eva este responsabilă pentru căderea în păcat a omenirii, ci fiecare femeie

² Elizabeth Schüssler Fiorenza, *In memory of her*, A Feminist Theological Reconstruction of Christian Origins, New York, Crossroad, 1985, p. 106.

³ John P. McKay, Bennett D. Hill, John Buckler, *A History of Western Society*, Ed. IV-a, Boston, Houghton Mifflin Company, 1991, vol. A, p. 202).

poartă această vină: „Oare nu știți că fiecare dintre voi este o Evă? Sentința pronunțată de Dumnezeu asupra sexului vostru este valabilă și în zilele noastre; la fel și vina (reatus), fără doar și poate. Voi sunteți poarta iadului; voi sunteți desigilarea pomului interzis; voi sunteți primele care ați fugit (desertrix) de legile dumnezeiești; voi i-ați convins pe cei pe care diavolul nu a fost destul de cutezător să-i atace. Voi ați distrus cu atâta ușurință pe om (hominem), chipul lui Dumnezeu”⁴. La întrebarea dacă Tertulian ar putea fi acuzat de misoginism am găsit o explicație pertinentă la Elizabeth Carnelley „Concepte precum „sexism” și „feminism”, care sunt pe deplin înțelese în zilele noastre, erau într-un tot necunoscute în primele trei secole creștine. Prin urmare, ar fi anacronism să îi cerem lui Tertulian să fie feminist, iar atunci când constatăm că nu este, să-l numim „misogin”. De altfel, el nici nu se temea de femei, nici nu le ura. Am putea afirma mai degrabă că scrierile lui Tertulian ar trebui înțelese în contextul prejudecăților și temerilor epocii sale”⁵.

Aparenta teologie cu influențe misogine a lui Tertulian este echilibrată de un alt scriitor patristic, Clement Alexandrinul „Biserica e plină și de femei virtuoză, și de bărbați virtuozii (kathaper andron, outo de kai gynaikon sophronon), care toată viața au contemplat trecerea la cele veșnice ca pe o cale spre Hristos[...]. Din moment ce există o identitate sufletească între bărbat și femeie, femeia va putea atinge și ea aceleași virtuți ca și bărbatul, însă dat fiind aceea că există și diferențe între ei, care țin de configurația anatomică a fiecăruia, femeia este menită zămislirii de prunci și treburilor casnice[...]. Aceasta nu înseamnă că femeile nu se pot îndeletnici cu filosofia, ca și bărbații lor[...]. Amintim că atât copilele, soțiile,

cât și slujitoarele au atins cele mai înalte trepte ale desăvârșirii (beltistous), adeseori împotriva voinței taților, soților și stăpânilor lor”⁶.

Prima dată când apar termenii de bărbat și femeie în Scriptură este în Facere 1, 27 „Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie”⁷. Interesant este faptul că pentru prima dată apar ambii în același verset din cartea Facerii. Cartea Genezei în care se descrie zidirea omului, consemnează că acesta a fost făcut „bărbat și femeie”, pasaj veterotestamentar citat de Însuși Mântuitorul Iisus Hristos în Evanghelia după Marcu „Dar de la începutul făpturii, bărbat și femeie i-a făcut Dumnezeu” (Mc. 10, 6).

La prima vedere pare a fi o contradicție deoarece omul, la singular, a fost făcut bărbat și femeie. Împărtășesc aceeași viziune cu cea a Sfântului Simeon Noul Teolog „Spune bărbat și femeie nu pentru că (femeia) era deja făcută, ci pentru că se afla împreună cu Adam în coasta lui”⁸. Cu alte cuvinte femeia era făcută, dar la momentul acela nu era încă despărțită de bărbat (Adam).

Tratată adeseori drept o ființă inferioară și demnă de dispreț în lumea orientală, femeia își revendică totuși titlurile sale de noblețe fiind pe potriva bărbatului, chip și asemănare a lui Dumnezeu, bărbatul fiind cel care o va stăpâni (Facere 3, 16)⁹. În Vechiul Testament, Dumnezeu nu este numai autorul celui dintâi om (Adam), ci și cel al fiecărei persoane în parte. Din acest motiv proorocul Ieremia vedea în formarea fiecărui fetus în lăuntrul mamei sale drept o lucrare a lui Dumnezeu „Mai înainte ca să te fi întocmit în pântecul mamei tale te cunoșteam și mai înainte ca să fi ieșit tu din pântecul ei, Eu te pusesem deoparte și te făcusem prooroc al neamurilor” (Ieremia 1, 5).

În susținerea acestei egalități dumnezeiești dintre bărbat și femeie vom apela la știință, mai precis, la embriologie. Un copil când se naște,

⁶ David C. Ford, *Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, pp. 63-64.

⁷ Tradiția rabinică semnalează o alterare a acestui pasaj scripturistic (bărbatul ar fi făcut cu orificii femeiești) astfel omul primitiv ar fi androgin (Tradiții care amintesc despre aceasta: Talmudul Babilonian, Berakhoth 61a, Erouvim 18a; Quaestiones in Genesim I, 25; Philon, Opif. 152; De cherubim 59). Asemănător interpretării lui Philon, Origen interpretează alegoric partea femeiască și partea bărbătească, dezvoltând despre un spirit masculin-pozitiv și unul feminin-negativ, două categorii paradigmatiche.

⁸ Apud, Preot Ioan Sorin Uscă, *Vechiul Testament în tâlcuirea Sfinților Părinți, Cartea Facerii*, Editura Christiana, București, 2008, p. 27.

⁹ *Dicționar enciclopedic al Bibliei*, trad. Dan Slușan-schi, Editura Humanitas, București, 1999, p. 239.

⁴ David C. Ford, *Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, trad. Luminița Irina Niculescu, Editura Sophia, București, 2004, p. 36.

⁵ Elizabeth Carnelley, *Tertullian and feminism*, Teologia vol. 92, issue 745, January, 1989, p. 31.

băiat sau fată, rămâne o minune binecuvântată de Dumnezeu. Începând cu momentul fecundării ovulului de către spermatozoid și a formării zigotului uman, până la momentul nașterii și apariției copilului, toate momentele ontogenetice se bucură de perfecțiunea cu care Dumnezeu a zidit Universul și pe om.

Mai departe o să fac referire la gametogeneza care definește ansamblul transformărilor succesive a materialului cromozomial ce va duce la formarea gameților. Dumnezeu a întipărit o egalitate dumnezeiască, astfel pruncul va moșteni un număr egal de cromozomi de la mamă și de la tată. Toate acestea se realizează într-o egalitate perfectă în cadrul diviziunii meiotice sau reducionale, permițând astfel refacerea setului cromozomial diploid și preluarea caracterelor genetice ale ambilor genitori¹⁰. Conform embriologiei, formula cromozomială diploidă umană este de 44 XY (masculin) și 44 XX (feminin). Cromozomii speciei umane sunt dispuși în perechi de 23, cei doi cromozomi ai fiecărei perechi sunt identici morfologic, deci omologi. A doua diviziune meiotică (ecvațională) succede prima diviziune fără o interfază normală. Fiecare cromozom (care conține două cromatide paralele) se divide, și fiecare cromatidă se mișcă spre un pol al celulei. Astfel numărul haploid de cromozomi se menține (23) și fiecare celulă - fiica nou formată prin meioză, va avea același număr înjumătățit de cromozomi. Cu alte cuvinte, „zestrea cromozomială a ovulului este invariabilă (22X), iar cea a spermatozoidului este 50% 22X (set haploid), 50% 22Y (set haploid)”¹¹.

Niciun bărbat și nici o femeie nu se poate lăuda că la formarea zigotului a participat cu mai mulți gameți decât celălalt partener, fiecare lăsând zestre cromozomială în mod egal un număr de 23 cromozomi. Conjugarea cromozomilor se face treptat dintr-un punct și se extinde asemenea fermoarului. Există posibilitatea ca cei doi cromozomi din bivalent să nu fie identici atunci conjugarea se desfășoară doar între porțiunile omoloage. Specialiștii în genetică au făcut presupunerea că forțele care determină conjugarea sunt de natură electrostatică sau hidrodinamică. Teologii susțin că *Forța* care determina conjugarea sau alte fenomene genetice este Dumnezeu Cel Unul în Ființă și întreit în Persoane sau Ipostasuri.

¹⁰ Prof. univ. dr. med. Andrei Moțoc, *Anatomia omului*, Vol. 1, Embriologie, Semestrul 1, Editura Victor Babeș, Timișoara, 2018, p. 5.

¹¹ *Ibidem*.

În Sfânta Scriptură și în scrierile patristice se reliefează categoric egalitatea – întru Iisus Hristos - dintre bărbat și femeie. Valoarea unicității și irepetabilitatea omului, indiferent dacă este bărbat sau femeie, purcede din crearea lui „după chipul lui Dumnezeu”. Despre aceasta subliniază foarte frumos Sfântul Grigorie, Episcopul Nyssei, „și femeia are însușirea de a fi făcută după chipul lui Dumnezeu ca și bărbatul. De o cinste sunt firile, deopotrivă virtuțile”¹².

În *Epistola I către Corinteni* există un verset, greu de interpretat, care a născut adeseori controverse „Dar vreau să știți că Hristos este Capul oricărui bărbat; că bărbatul este capul femeii, și că Dumnezeu este capul lui Hristos” I Cor. 11, 3). Teza aceasta, care este în strânsă legătură cu perspectivele sociale ale epocii ei, fiind argumentată, totodată, și teologic. Apostolul convertit pe drumul Damascului susține că supunerea femeii față de bărbat este impusă, pe de o parte, de ordinea creației (cronologic), după care femeia a provenit din coasta bărbatului și nu invers, și, pe de altă parte, este impusă de slăbiciunea de care a dat dovadă femeia cedând prima ispitei diavolului (Fc. 3, 6).

Tiparul acestor de teze, astăzi în postmodernitate, sunt considerate ca fiind perimate și incompatibile cu realitatea socială contemporană. Desigur, ele exprima și datele epocii în care aceste învățături s-au formulat. Biserica nu și-a creat propriile structuri de organizare a familiei, ci le-a preluat pe cele existente atunci „convertindu-le”, adică le-a dat înțeles potrivit învățăturii ei. Astăzi datele vieții familiale s-au modificat, femeia participă la viața economică a familiei în mod egal cu bărbatul.

Dacă ar fi să punctăm câteva aspecte legate de rolul femeii în societate ne-am îndrepta atenție spre Gura de Aur (Hrisostom) a Bisericii. Sfântul Ioan, Arhiepiscopul Constantinopolului, împărtășea opiniile generale ale epocii în care trăia, conform căreia principalele atribuții ale femeilor se manifestau mai ales în treburile casnice, nașterea copiilor și educarea acestora. Intelectual rafinat și personalitate profundă, Sfântul Ioan Gură de Aur ridică aceste atribuții feminine la un nivel mult mai ridicat, conferindu-le o prioritate și o forță duhovnicească¹³.

În cartea Proverbele lui Solomon se amintește de faptul că mama era cea care se ocupa cu educația copiilor „Cuvintele împăratului Lemuel.

¹² <https://www.crestinortodox.ro/morala/egalitatea-dintre-barbat-femeie-70872.html> (accesat 21.03.2020).

¹³ David C. Ford, *op. cit.*, p. 89.

„Învățătura pe care i-o dădea mama sa”. (Prov. 31, 1). Ar putea fi un motiv de discriminare acesta? Poate considera femeia un motiv de discriminare faptul că pronia a ales-o pe ea să fie mai implicată în treburile casnice și în creșterea copiilor? Ar fi o aberație și un non-sens o astfel de gândire. Dumnezeu a creat totul perfect, într-o armonie desăvârșită. Femeii i-a adăugat în plus răbdare, fragilitate, minuțiozitate, blândețe în voce și gesturi. Și genetic mama este mult mai apropiată de prunc, între cei doi creându-se, în timpul sarcinii, o legătură deosebită care se va desăvârși odată cu creșterea și educarea celor mici. În acest timp bărbatul susține familia, își apreciază soția și muncește pentru dezvoltarea economică a familiei.

Sfântul Ioan Gură de Aur, de fiecare dată când vorbește despre bărbat și femeie, subliniază, pe de o parte, identitatea ontologică absolută dintre bărbat și femeie, pe de altă parte, este convins că există deosebiri reale între bărbați și femei, nu doar din punct de vedere biologic sau anatomic, ci și din punct de vedere al funcțiilor și atribuțiilor pe care trebuie să le exercite fiecare în această viață. Faptul că femeia naște și bărbatul nu, nu poate fi văzut ca o competitivitate între cei doi. Faptul că bărbatul posedă o putere fizică mai accentuată decât femeia nu poate fi văzută ca o competitivitate între cei doi. Sunt multe exemple ce se pot aminti aici. Într-o omilie la Evanghelia după Matei, Sfântul Ioan Hrisostom amintește de harul spiritual care se revarsă în mod egal atât asupra bărbaților, cât și asupra femeilor „Fie robi, fie liberi, fie greci, fie barbari, fie sciți, fie știutori, fie neștiutori, fie bărbați, fie femei, fie copii, fie bătrâni, fie cinstiți, fie disprețuiți, fie bogați, fie săraci, fie împărați, fie oameni obișnuiți: toți, zice Domnul nostru, se învrednicesc de aceeași cinste. Credința și harul Duhului Sfânt ridicând inegalitatea (anomalian) stărilor omenești, El îi pune pe toți în aceeași formă (morphen), pe toți însemnându-i cu aceeași pecete (charaktera) împărătească”¹⁴.

Domnul Iisus Hristos, Logosul întrupat dintr-o Preacurată Fecioară, dă porunci și legi dumnezeiești care privesc și pe bărbați și pe femei. În cele 9 Fericiri se adresează atât bărbaților, cât și femeilor fără nici o deosebire, văzându-i o singură ființă.

Astăzi, în postmodernitate, versetul din Efeseni al Sfântului Apostol Pavel „Bărbatul este capul femeii” (Efes. 5, 23) a fost interpretat de

către adepții curentului feminist ca fiind peiorativ la adresa femeilor. Ce se înțelege cu adevărat din expresia „capul femeii”? Sfântul Ioan Gură de Aur vede în aceasta un fel de relație dintre învățător-discipol, conducător-subaltern: „Unul înfăptuiește rânduiala (taxin) discipolului, celălalt pe cea a învățătorului; unul pe cea a căpeteniei (archomenes), celălalt pe cea a subordonatului (archomenes)”¹⁵. În Omilia V-a la Epistola II către Tesaloniceni îi catehizează pe bărbați care în lumea romană contemporană Sfântului părinte aveau o supraștiință și o responsabilitate superioară în domeniul funcțiilor publice: „Voi sunteți capul (kephale) femeii; drept aceea, lăsați capul să ordoneze (rhythmizeto) restul trupului. Nu vedeți că nu locul unde se află aceasta față de restul trupului, anume deasupra lui, îl face să fie astfel, ci prevederea cu care călăuzește întregul, ca un conducător de corabie? Căci în cap sunt și ochii trupului și cei ai sufletului; tot acolo se află și însușirea de a vedea și puterea de a cârmui. Restul trupului este rânduit pentru slujire (diakonian), iar capul este întocmit pentru a conduce (epitattein)”¹⁶.

Esența învățăturii Sfântului Ioan Gură de Aur despre superioritatea conducerii masculine constă în faptul că o condiționează de un conținut ideatic profund creștin, în duhul smereniei și al cucerniciei. Fidel învățăturii Sfintei Scripturi, Sfântul Ioan ne învață că starea smerită de supunere față de cei care dețin poziții de supraștiință este cu totul superioară din punct de vedere duhovnicesc, apropiindu-l pe om mai mult de comportamentul Domnului Hristos. Ultimul cuvânt îl are întotdeauna Hristos, Dumnezeu făcut Om din smerenie: „Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru. Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă” (Marcu 10, 43-44). Ca atare, bărbații sunt superiori doar în raport cu deosebirile vremelnice dintre rolurile și funcțiile pe care le dețin. Din punct de vedere spiritual, având natura umană comună, teologia creștină, prin vocea Scripturii și a scrierilor patristice, îi declară întru totul egali.

Întâietatea bărbatului nu trebuie înțeleasă ca o supraștiință față de femeie. Gheronda Iosif Vatopedinul spunea despre bărbat că are întâietate mai cu seamă în privința îndatoririlor decât în privința drepturilor. Voia lui Dumnezeu, împărtășită prin gura Marelui Pavel este supunerea

¹⁴ *Idem*, pp. 241-242.

¹⁵ *Ibidem*, p. 243.

¹⁶ *Ibidem*, p. 244.

reciprocă a soților; „supuneți-vă unul altuia în frica lui Hristos” (Efes. 5, 21). Bărbatul trebuie să-și iubească și să-și îngrijească femeia, precum și Hristos Biserica. Chiar dacă este Domn, nu o asuprește, nu o înrobește, ci se jertfește pe Sine pentru ea „ca s-o sfințească”¹⁷ (Efeseni 5, 26).

Într-o omilie la Facere, Sfântul Ioan Hrisostom subliniază faptul că nu se poate vorbi despre supunerea femeii față de bărbat înainte de căderea în păcatul neascultării, ci numai după ce Eva l-a ascultat pe vicleanul diavol: „Eu dintru început te-am creat de aceeași cinste cu bărbatul tău și am vrut să iei parte cu el în toate la aceeași vrednicie; ți-am încredințat și ție, și bărbatului tău, stăpânirea peste toate din lume; dar pentru că nu te-ai folosit cum se cuvine de cinstea ce ți-am dat, de aceea supune-te bărbatului tău. Și către bărbatul tău întoarcerea ta și el te va stăpâni”¹⁸.

Spre deosebire de lumea precreștină, în care femeia era considerată inferioară bărbatului, Biserica adevărată a lui Hristos „a revelat demnitatea și chemarea femeii în deplinătatea ei, dându-i fundamente religioase profunde, dintre care cel mai puternic este venerarea Preacinstitei Născătoare de Dumnezeu”¹⁹. Unde a ajuns Maica Domnului prin ascultare (Luca 1, 7)? A ajuns la cea mai mare demnitate, aceea de a-L naște pe Fiul lui Dumnezeu, devenind mama neamului omenesc. Femeia, având model pe Maică Domnului, are menirea sfântă de a-L „naște” pe Dumnezeu în sufletele copiilor și al soțului ei.

Biserica lui Hristos a cinstit jertfelnicia femeilor și a mamelor creștine. Ca om, Mântuitorul Iisus Hristos S-a născut dintr-o femeie „mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii”. Biserica a pus la loc de cinste pe mamele sfinților primelor veacuri creștine care au crescut în Duhul lui Dumnezeu pe copii lor (Emilia-mama Sfântului Vasile cel Mare, Nona-mama Sfântului Grigorie Teologul, Antuza-mama Sfântului Ioan Gură de Aur, Monica-mama Fericitului Augustin, Împărăteasa Elena-mama Sfântului Constantin cel Mare, Euvula-mama Sfântului Pantelimon, Polihronia-mama Sfântului Gheorghe, Sfânta Împărăteasă Teodora). Sfânta Biserică a rânduit ca Duminica a

III-a din Postul Mare a Mironosițelor să fie numită Duminica femeii creștine. Calendarul creștin este pecetluit cu numeroase nume de sfinte mucenice și cuvioase (Sfânta Parascheva, Sfânta Irina, Sfânta Teodora, Sfânta Filoftea, Sfânta Ecaterina, Sfânta Anastasia, Sfânta Fevronia, Sfânta Pelaghia, Sfânta Fotinia, etc.).

Pe de altă parte, sfinții părinții au apărut femeile care au suferit din cauza unor legi nedrepte. Sfântul Grigorie de Nazianz, de exemplu, nu a ezitat să conteste în mod deschis legile civile care pedepseau femeile în cazul adulterului, dar îi permiteau bărbatului să scape nepedepsit. De atunci cuvintele lui au rămas proverbiale, pentru că a accentuat: „Nu accept această legislație, nici nu laud obiceiul. Bărbații au fost creatorii legilor, de aceea legislația este împotriva femeilor”²⁰. Atât bărbații, cât și femeile au fost creați de Dumnezeu și sunt chemați să caute „asemănarea” cu Dumnezeu. Cu alte cuvinte, trebuie să obținem comuniunea cu Dumnezeu cel în Treime prin Harul necreat. De aceea Sfântul Grigorie accentuează din nou: „...Creatorul este Unul, și la fel pentru femei și bărbați, noi toți împărțim același lut, aceeași imagine, aceeași moarte și aceeași înviere”²¹. În același timp, mesajul Bisericii prin gura sfinților părinți a perfecționat moralitatea generală.

Învățătura Bisericii Ortodoxe a militat pentru egalitatea tuturor oamenilor, indiferent de naționalitate, sex, stare socială, în fața lui Dumnezeu. Mântuitorul Iisus Hristos Și-a manifestat, în activitatea sa misionară publică, dorința de a rupe orice formalism rigid care viza discriminarea, de orice natura ar fi fost ea. Mântuirea nu este condiționată nici de naționalitate, sex, starea materială sau de orice alt detaliu care ar putea să îi separe pe oameni. Faptul că bărbatul este considerat „capul familiei” nu trebuie și nu diminuează cu nimic importanța femeii în familie, atât ca mama, cât și ca soție. Femeie este într-o relație de complementaritate cu bărbatul și nu într-o relație „de întrecere” cu acesta. Împreună dau viață, împreună cresc și educă copii, împreună participă la viața Bisericii lui Hristos.

¹⁷ Gheronda Iosif Vatopedinul, *Dialoguri la Athos*, traducere de Nicușor Deciu, Editura Doxologia, Iași, 2012, pp. 128-129.

¹⁸ *Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Facere*, PSB 21, traducere, introducere, indici și note de Pr. D. Fecioru, EIBMBOR, București, 1987, p. 202.

¹⁹ Ieromonah Macarie Marchiș, *Bărbatul și femeia, Întrebări și răspunsuri*, trad. Florentina Cristea, Editura Egumenița, 2018, Galați, p. 12.

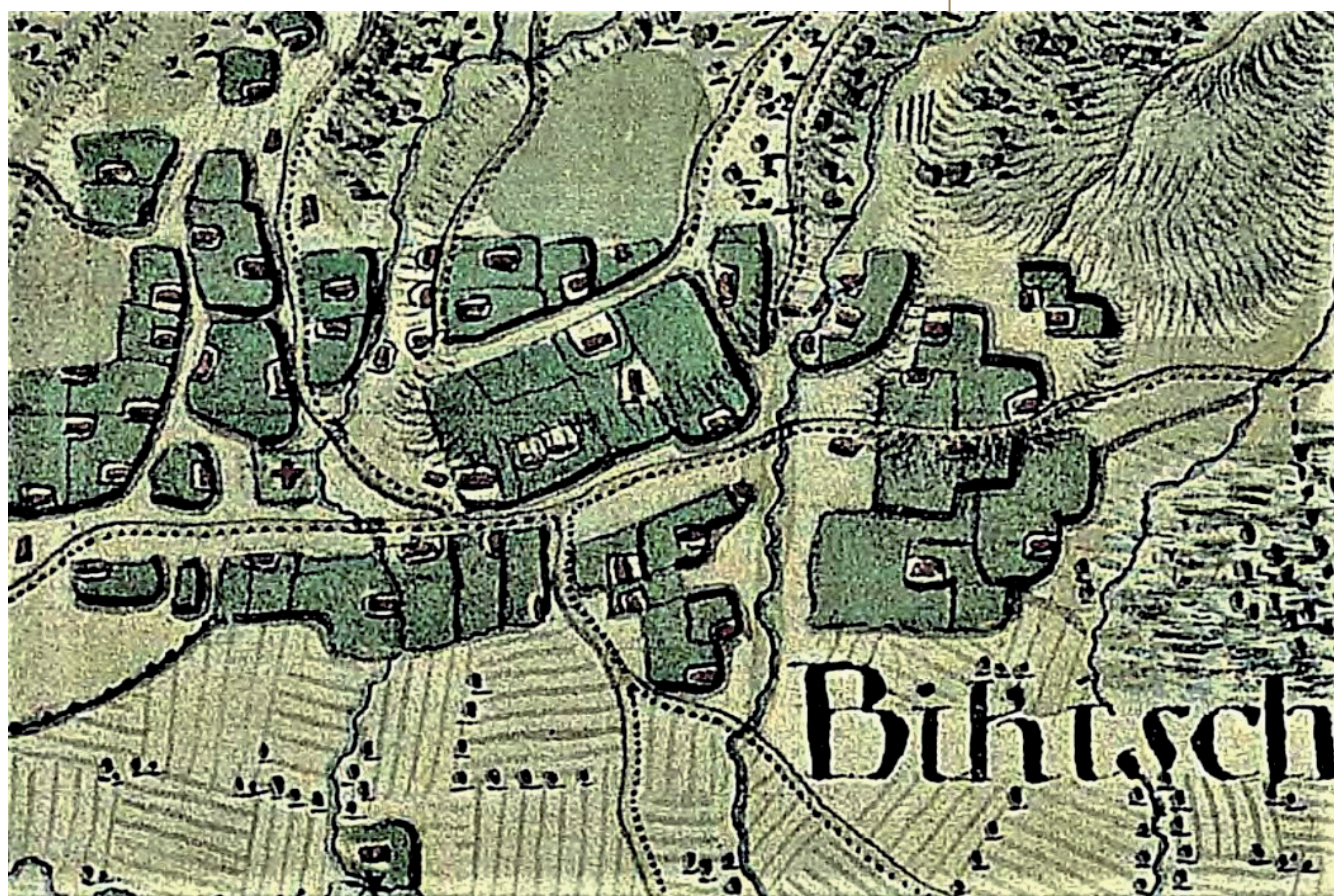
²⁰ <https://altarulcredintei.md/egalitatea-dintre-barbati-si-femei-in-biserica/> (accesat 20.02. 2022)

²¹ Ibidem.

BICHIGI – BISERICĂ, ȘCOALĂ ȘI COMUNITATE. REPERE ISTORICE

Prof. dr. Dumitru Tomoni

Ioan Cipu

BICHIGI ÎN HARTA JOSEFINĂ A BANATULUI, 1769-1772

Se situează în estul județului Timiș, la 2 km nord-vest de orașul Făget. Numele de Bichigi vine de la pădurile de fagi din jurul localității însemnând „valea fagului” sau „dealul fagului”¹

În 1554 satul apare într-un defter turcesc sub denumirea de Bikis². De-a lungul anilor localitatea a fost consemnată și în alte forme: 1554-1579 Bikis,

1690-1700 Bikigiol³, 1717 Bikiz, 1723 Pukitsch, 1761 Bikisch, 1774 Bükisch, 1778 Bikits, 1808 Bikis, 1839 Bikis, 1858 Bikis, 1863, 1873, 1877, 1893, 1900 Bikis, 1913 Kisbékés⁴.

În anul 1554 Bichigiul făcea parte din nahia Făget și avea 13 case, în 1569, 8 case, în 1579, 9 case⁵, în 1717, 10 case, în 1776, 81 case⁶. În anul 1880

¹ Remus Crețan, Vasile Frățilă, *Dicționar geografico-istoric și toponimic al județului Timiș*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2007, p. 40

² Egel Pál, *A Temesvari es Moldovai szandzsak torok-kori telepulesei (1554-1579)*, Szeged, 1996, p. 179

Ioan Hațegan consideră că prima atestare este în anul 1471 sub numele de Bikkes, fără a preciza sursa documentară. (Ioan Hațegan, *Dicționar istoric al așezărilor din Banat: sec. XI-XX. Atestări documentare și cartografice*, Timișoara, Editura Artpress și Banatul, 2013, p. 64

³ Pavel Binder, *Lista localităților din Banat de la sfârșitul secolului al XVII-lea*, în „Studii de istorie a Banatului”, vol. II, Timișoara, 1970, p. 66

⁴ Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, vol. 1, București, Editura Academiei, 1967, p. 78; Ioan Hațegan, *Dicționar* ... p. 64

⁵ Egel Pál, *A Temesvari es Moldovai szandzsak torok-kori telepulesei (1554-1579)*, Szeged, 1996, p. 180

⁶ I. D. Suciu, Radu Constantinescu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, vol. I, Timișoara, Edit. Mitropolia Banatului, 1980, p. 179

avea 156 de case și 742 locuitori, toți ortodocși⁷; în 1900 avea 164 de case și 822 locuitori, din care 820 ortodocși⁸; în 1910 avea 177 de case și 886 locuitori, din care 882 ortodocși⁹; în 1930 avea 751 locuitori, din care 671 ortodocși¹⁰;

în 1992 avea 603 locuitori, din care 446 ortodocși¹¹; în 2002 avea 551 locuitori, din care 394 ortodocși¹²; în 2011 avea 557 locuitori, din care 368 ortodocși¹³.

La început vatra satului a fost pe malul drept al râului Bega, vis-à-vis de vechea vatră a satului Begheiu Mic, apoi, din cauza inundațiilor, satul s-a mutat pe deal, lucru confirmat de tradiție și de toponimul „Morminți”, unde ar fi fost vechiul cimitir. Din cauza lipsei de apă, o parte a sătenilor au coborât pe actuală vatră¹⁴.

Din punct de vedere administrativ, în secolul al XVI-lea făcea parte din districtul/nahia Făget, la sfârșitul secolului al XVII-lea făcea parte din districtul Făgetului¹⁵, după instaurarea stăpânirii habsburgice în Banat aparținea districtului Lugoj și cercului administrativ Făget¹⁶, în 1779 făcea parte din comitatul Caraș, plasa Căpâlnaș¹⁷, iar după 1881 din comitatul Caraș-Severin, plasa Făget. De la 1919 face parte din județul Caraș-Severin, plasa Făget, notariatul cercual Făget împreună cu comunele Bătești, Brănești, Băsești și Povergina¹⁸, iar după 1925 este comună în

⁷ *Recensământul din 1880. Transilvania*, coordonator Traian Rotariu, București, Editura Staff, 1997, p. 338

⁸ *Recensământul din 1900. Transilvania*, coordonator Traian Rotariu, București, Editura Staff, 1999, p. 582-583

⁹ *Recensământul din 1910. Transilvania*, coordonator Traian Rotariu, București, Editura Staff, 1999, p. 564-565

¹⁰ *Recensământul din 1930. Transilvania*, coordonator Traian Rotariu, Presa Universitară Clujeană, 2011, p. 570-571

¹¹ Varga E. Arpád, *Statistică recensăminte după limba maternă și naționalitate*, jud. Timiș, p. 5 (<http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erdstat/tmetn.pdf>)

¹² Primăria Făget. Corespondență

¹³ *Ibidem*

¹⁴ Arhiva Liceului Traian Vuia anul 1970, *Monografia satului Brănești*, (fără număr de înregistrare). Monografia a fost trimisă în anul 1967 conducerii Liceului Teoretic „Traian Vuia” din Făget de către directorul școlii din Brănești, învățătorul Ștefan Bățăran

¹⁵ Pavel Binder, *Lista localităților din Banat de la sfârșitul secolului al XVII-lea*, în „Studii de istorie a Banatului”, vol. II, Timișoara, 1970, p. 66

¹⁶ J. J. Ehrler, *Banatul de la origini până acum (1774)*. Prefața, traducere și note de Costin Feneșan, Timișoara, Editura Facla, 1982, p. 142

¹⁷ Maria Vertan, *Organizarea administrativ-teritorială a Banatului istoric în perioada 1716-1860*, în „Analele Banatului”, s. n., arheologie – istorie, XXI, Timișoara, 2013, p. 366

¹⁸ C. Martinovici și N. Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj,

SIGILIU DIN 1821

județul Severin, plasa Făget¹⁹. Din anul 1950, după raionarea administrativă a teritoriului, făcea parte din raionul Lugoj, Regiunea Banat, iar din anul 1952 din raionul Făget. Odată cu aplicarea legii nr. 2/1968 se desființează raioanele și regiunile, se înființează județul Timiș, iar satul Bichigi este arondat comunei Făget (din 1994 orașul Făget)²⁰.

Bichigiul și-a legat numele de momente importante din istoria Banatului: Revoluția de la 1848-1849²¹, Primul Război Mondial²², Marea Unire din 1918²³, Al Doilea Război Mondial etc.

Biserica

Fiind atestată în anul 1554 în registrul de impozit față de Imperiul otoman, localitatea trebuia să fi avut o viață religioasă, implicit înainte de anul 1767, când cunoaștem și numele primului preot, Dimitrie Popovici. Dar, prima dovadă explicită a unei biserici o găsim într-o însemnare pe *Evanghelia* tipărită la București în anul 1750, sub textul primelor opt file: „Această

Institutul de arte grafice „Ardealul”, 1921, p. 19

¹⁹ Valeriu Ureche, *Organizarea administrativ-teritorială a României 1918-2006*, Timișoara, Editura Eurostampa, 2006, p. 106

²⁰ Idem, *Administrația județului Timiș la 30 de ani (1968-1998)*, Timișoara, Editura „Augusta”, 1998, p. 146

²¹ Partenie Gruescu, *Evenimentele anului 1848 și 1849 prin ținutul Făgetului*, Biblioteca Academiei, mrs. 1059, f. 78

²² Dumitru Tomoni, *Bichigi, contribuția unui sat bănățean la Marele Război*, „Școală și societate în Banat”, XIV, Timișoara, Edit. Eurostampa, 2017, p. 160-175

²³ Idem, *Pașaport pentru istorie. Credenționalele bănățene de la Alba Iulia*, Timișoara, Editura Eurostampa, 2019, p. 55

Sfântă Evanghelie iaste a satului Bitigi și o au plătit satul cu bani, preț 16 fl. să fie la besearică până va fi, să nu aibe nime a să ține de ia. Și s-au scris aciasta înaintea satului, februarie 28 zile 1774²⁴. Deci, satul a contribuit cu banii la cumpărarea cărții și, drept dovadă că nu au fost înșelați, însemnarea s-a făcut „înaintea satului”. Însemnarea este dovada existenței unei biserici înainte de anul 1780 când, potrivit „cronicii parohiale”, s-a construit o biserică de lemn²⁵. Mai mult, din răspunsul la chestionarul Miloia aflăm că cel mai vechi antimis cunoscut este cel „trimis de patriarhia sârbească la anul 1743”, ceea ce dovedește că cel puțin din acest an exista o biserică la Bichigi²⁶. Biserica avea hramul „Sfântu Gheorghe”, după cum rezultă din următoarea însemnare: „Această Sfântă și Dumnezeiască Evanghelie²⁷ este a Sfintei Biserici care are hramul Sf[ânt]ul mare m[ucenic] Gheorghe care se află în satul Bichigi...”. Hramul bisericii din 1774 a fost stabilit în anul 1779 prin antimisul sfințit de către episcopul Timișoarei, Moise Putnic. Un alt argument este sigiliul aplicat pe *Octoih*, Blaj 1972, fila 193, pe care se vede clar, în câmpul sigiliului Sf. Gheorghe călare pe cal²⁸. În anul 1835 credincioșii au cumpărat două clopote cu 350 fl. Foarte probabil că această biserică, din materiale perisabile, n-a putut rezista intemperiilor vremii, fiind demolată și înlocuită cu alta, în anul 1927.

Cu ocazia primei vizite canonice făcute în protopopiatul Făget de episcopul Miron Cristea, în 8/21 iulie 1911 ierarhul a vizitat și bisericile din Bătești, Jupânești și Bichigi (unde au venit credincioșii din Povergina). La Bichigi, arhiereul laudă locuitorii pentru biserica construită și pentru școala frumoasă, cu două săli de învățământ, aflată în edificare, dar nu uită să combată beția și „oprirea la cârciumile din marginea Făgetului, unde unii lasă prețul marfei

vândute”²⁹. Entuziasta primire a episcopului este descrisă și de gazeta „Foaia Diecezană”: „Popor foarte mult. Masa pregătită sub un cort de verdeață la poalele dealului, pe care stă biserica. Se face vecernia. Dascălul locului, bunul cântăreț Bugariu, cântă cu copii de școală frumos și precis. Copiii cântă din toată inima. De vorbire ce să mai zicem”³⁰.

Biserica din 1927 a fost construită din lemn și din cărămidă, pe baza proiectului lui Bacsă Balint, care, de obicei era și constructorul bisericilor proiectate în zona Făgetului. Este acoperită cu țiglă iar turnul este învelit și acoperit cu tablă zincată. Iconostasul, din lemn, nu este pictat, ci împodobit cu icoane pictate de Ioan Badiu/Bagiu³¹. În 1928, parohia avea o serie de bunuri de patrimoniu: icoane vechi pictate pe lemn (nu se știe de către cine); *antimis* dat de patriarhia sârbească [de la Ipek/Peci] la anul 1743 [dovadă că pe atunci existau preot și biserică], în limba slavonă și *antimis* din 1835, dat de episcopul Timișoarei Manuilovici, tot în limba slavonă³².

Biserica a fost sfințită în 29 august 1936 de către episcopul dr. Vasile Lăzărescu, în cea de-a doua vizită canonică făcută în protopopiatul Făget³³. Episcopul a sfințit biserica din Bichigi, în sobor de 2 protopopi, 10 preoți și 1 diacon. La intrarea în comună Prea Sfinția Sa a fost întâmpinat de autoritățile locale în frunte cu Aurel Lugojan, primpretor al plășii Făget. La poarta bisericii, nu de mult construită, episcopul a fost așteptat de

29 Dumitru Tomoni, *Vizitele canonice ale episcopului Miron Cristea în protopopiatul Făget, în Biserică și națiune. La românii din Banat și Transilvania. Episcopul Elie Miron Cristea și Marea Unire*, Editori Adrian Ardeț, Ioan Moldovan, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2018, p. 173-175

30 „Foaia Diecezană”, an. XXVI, nr. 34 din 21 august/3 septembrie 1911, p. 3

31 În răspunsul la chestionarul Miloia se menționează: „Biserica posedă icoane vechi pictate pe lemn care reprezintă pe Isus Hristos, Maica Domnului, Ioan Botezătorul și Părintele Sf[ânt] Nicolae în dimensiuni de 70x50 cm.”

32 Să adăugăm și următoarea consemnare a lui Nicolae Cornean, bazată pe informația preotului Patrichie Miclăuș: „Greutățile [în adunarea banilor pentru zidirea bisericii] au fost exploatate de un bogătaş american care – ca să se numere locuitor al satului – a cumpărat o moară pe care a dăruit-o baptilștilor, care o stăpânesc și astăzi”. [Corect: ca să-i atragă la baptism, spre a scăpa de povara construirii bisericii ortodoxe]. Nicolae Cornean, *Monografia eparhiei Caransebeș*, Editura Autorului, Tiparul Tipografiei diecezane, Caransebeș, 1940, p. 139

33 Dumitru Tomoni, *Vizitele canonice ale episcopului Vasile Lăzarescu în protopopiatul Făget în „Almanahul Arhiepiscopiei Timișoarei, 2019”*, Timișoara, Edit. Partoș, 2019, p. 244-245

24 Arhiva Mitropoliei Banatului, dosarul Protopopiatul Făget, Parohia Bichigi (Răspunsurile parohiilor la Chestionarul difuzat în 1949); Ion B. Mureșianu, *Cartea veche bisericească în Banat*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1985, p. 137

25 Nicoale Săcară, *Biserici de lemn dipărute din Banat*, Timișoara, Editura Excelsior, p. 23

26 Muzeul Banatului, *Fond Miloia*, dosar Bichigi

27 Este vorba de *Sfintele și Dumnezeieștile Evanghelii*, București, 1750

28 Cu acest sigiliu au fost certificate și protocoalele bisericești păstrate la DJTAN.

BISERICA „DIN DEAL” (1927)

un sobor de preoți și mulți intelectuali din Făget, în frunte cu avocatul George Garda, fost deputat, dr. Titus Olariu, fost prefect, și învățătorul Vasile Brașovan. La coborâre din mașină corul plugarilor din localitate cântă „Pre Stăpânul și Arhiereul nostru...” după care preotul Patrachie Miclăuș îi mulțumește în numele credincioșilor. Slujba de târnosire și liturghia s-au oficiat în prezența protopopilor Romul Ancușa din Caransebeș și Sebastian Olariu din Făget, și a preoților: Patrachie Miclăuș, din Bichigi, Eugen Sudreșian din Coșteiul de Sus, Serafin Băian din Margina, Victor Iclozan din Băsești, Coriolan Ionescu din Sintești, Ioan Muntean din Făget, Petru Iana din Curtea, George Garoiu din Brănești, Samson Petric din Susani, Ioan Medeleian din Răchita – dieceza Aradului – și diaconul episcopesc Teodor Roșca³⁴. La priceasnă, i-a lăudat pe bichigeni pentru zelul depus ca să înalțe biserica, dar, totodată, i-a îndeamnat, s-o frecventeze pentru că parohia este contaminată de sectarism

Parohia a mai fost vizitată de mitropolitul Nicolae Corneanu, în 12 iulie 1966 și de episcopal vicar Timotei Seviciu Lugojanul, în 23 mai 1976³⁵.

După 1990, preotul Viorel Ciusa a decis zidirea unei noi biserici. Lucrările au început în anul 1992, piatra de temelie fiind pusă în 1991 de către protopopul Doru Milostean, pe terenul primit de parohie de la Cooperativa Agricolă de Producție Bichigi (C.A.P.)³⁶. Este construită în stil bizantin, cu trei turnuri, din cărămidă, fiind acoperită cu tablă de aluminiu de către Gabor Mihai din Făget. În 1996 au început lucrările în interiorul ei, iar pictura în tehnică frescă a fost făcută de soții Ana și Mihai Bădilă din Timișoara (2002). Iconostasul din lemn de tei a fost executat de către Mihov V. din Timișoara, urmând ca tot el să execute și mobilierul.

Zidirea bisericii a început fără autorizație prealabilă, iar neînțelegerile dintre preot și firma lugojeană, care a început lucrările (turnând

³⁵ Ioan Petreută, *Monumente istorice-bisericești din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului*, Timișoara 1980, p. 106 (manuscris)

³⁶ Gospodăria Agricolă Colectivă, sugestiv intitulată „Vasile Roaită”, în care intraseră forțate 29 de familii cu 2 atelaje și 112 ha de pământ, s-a inaugurat la 16 iulie 1950. (DJTAN, *Fond Comitetul Regional P.C.R. Banat*, dosar 42/1956, f. 173)

³⁴ „Foaia Diecezană”, an. LI, nr. 36 din 6 septembrie 1936, p. 5

fundația), au dus la încetarea colaborării între cele două părți, zidirea bisericii fiind făcută în regie proprie. Banii necesari provin din contribuția credincioșilor și a unor sponsori din Timișoara. De asemenea au acordat sprijin financiar Mitropolia Banatului și Secretariatul de Stat pentru Culte-București. Unul dintre cele două clopote provine de la biserica veche (1927), celălalt a fost cumpărat de către credincioși.

Când urma să încheie lucrările, inima preotului Viorel Ciusa a încetat să mai bată, la începutul anului 2003. Finalizarea lucrărilor a revenit episcopului Ionel Iovescu, ceea ce a permis ca sfințirea bisericii să o facă episcopal-vicar Lucian Lugoianul, din încredințarea mitropolitului Nicolae Corneanu. Hramul noii biserici a rămas același: „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”. Cu prilejul târnosirii ei a fost sfințit ca preot al acestei parohii fiul răposastului preot, Emanuel-Ioan Ciusa.

Dimensiunile actualei biserici sunt: 24,3 m lungime și 11 m lățime (la talpa ei pe sol) și 22 m înălțime turnul cel mare.

În curtea bisericii, împrejmuită cu gard se află mormântul preotului Viorel Ciusa, ctitorul ei, și un monument din 2007 *închinat* eroilor, cu cheltuiala familiei Bacea Zaharia, sculptura aparținând lui Eugen Barbos din Jupînești.

Casa parohială. Exista *casă parohială* în 1940. Probabil s-a ruinat, pentru că în 1965 a fost construită cea actuală.

Cimitirul se află pe coasta dealului, în jurul bisericii din 1927. Aici se află mormântul fostului preot Patrachie Miclăuș (mort în 1950, la 79 ani).

Cărți vechi: *Octoih*, București, 1726; *Triod*, București, 1746; *Evangelie*, București, 1750; *Strastnic*, Blaj, 1753; *Antologhion*, Râmnic, 1766; *Penticostar*, 1768; *Apostol*, Blaj, 1784, *Liturghier*, Sibiu, 1835³⁷.

Cor. Deși fără continuitate, în Bichigi a fost o bogată activitate corală. În anul 1911, cu prilejul vizitei canonice a episcopului Miron Cristea, răspunsurile liturgice le-a dat corul școlarilor. În anul 1923 este amintit Corul plugarilor dirijat de învățătorul Trifan Udrescu. Acest cor vocal a funcționat când în ipostaza de „cor bărbătesc”, când în cea de „cor mixt” nedepășind vreodată numărul de 40-50 de coriști³⁸. Corul s-a manifestat în fața credincioșilor din Bichigi cu prilejul „vizitațiunii canonice din anul 1936” [a episcopului Vasile Lăzărescu, spre a târnosi biserica]³⁹, și cu doi ani mai târziu în biserica din Brănești⁴⁰.

Anterior, tânărul învățător Lucian Secoșan numit învățător în 1931, încă din 1932 a prezentat mai multe concerte laice, cu corul bărbătesc pe patru voci, alcătuit din 40 de persoane. În plus, corul cântă Sfânta liturghie în fiecare duminică și sărbătoare religioasă. Entuziasmul coriștilor a fost atât de mare încât, cu cei 1000 de lei adunați de la serbările laice și-au făcut un steag (al corului) artistic cusut de către învățătoarea Elena Banfi, purtând inscripția „Corul bisericii ortodoxe române din comuna Bichigi”. Acest steag a fost sfințit în duminica Floriilor 1932, de către preotul Miclăuș. De asemenea, tot atunci a fost constituită „Societatea culturală”, sub președenția preotului⁴¹.

La 4 aprilie 1937, s-au adunat în Biserica ortodoxă din Bichigi membrii „Oastei Domnului” și cei ai „Societății Sfântu Gheorghe” din Bichigi

³⁷ Ion B. Mureșianu, *Carte...*, p. 136-138

³⁸ Dumitru Jompan, *Coruri din Banat. Lexicon*, vol. I (A-J), Reșița, Editura Banatul Montan, 2006, p. 32

³⁹ Foaia diecezană, an LI, 1936, nr. 36, p. 5, menționează numai că episcopul Lăzărescu a fost întâmpinat de către corul bărbătesc al plugarilor din localitate, cu cântarea „pe Stăpânul și Arhiereul nostru...”, nu și că acest cor a dat răspunsurile liturgice.

⁴⁰ Dumitru Jompan, *Coruri...* vol. I (A-J), p. 32

⁴¹ Răsunetul (Lugoj), an XI, 1932 nr.22 p.3. Informația provine de la Petru Tomoni, cantor.

și au pus bazele societății „Frăția ortodoxă”. Slujba religioasă au săvârșit-o preotul local Patrachie Miclăuș și preotul Ioan Muntean, capelan protopopesec din Făget. Răspunsurile liturgice le-a dat Corul bărbătesc al plugarilor din Bichigi, dirijat de țăranul Valeriu Lupulescu⁴². Aceasta este ultima informație cunoscută despre cor. Au urmat concentrările, cel de-al Doilea Război Mondial, schimbările de regim politic care au făcut imposibilă continuarea acestei bogate activități ale corului bisericesc, punându-se accent pe activitatea corală laică.

În anul 2017, preotul Emanuel Ciusa a înființat un cor bisericesc mixt, alcătuit din 20 de persoane, instruit și dirijat de către prof. Mircea Sturza din Temerești.

Eroi. Căzuți în Primul Război Mondial: Caputescu Iosif, Tomoni Iosif, Ignia Alexandru, Drăgan Iosif, Iovescu Alexandru, Mărgescu Ioan, Iovescu Nicolae, Anuțoni Vasile, Avramescu Ioan, Boldea Trifu, Săvulescu Petru; Filieri Nicolae; Lupulescu Petru; Lazăr Nicolae; Andrașoni George; Gherghina Nicodin; Avramescu Petru; Lupulescu Alexandru; Lupulescu Toma; Neagoie Gligor, Benescu Nicolae, Tomoni Petru, Petru Crâșciu, Aurel Andrașoni, Ioan Drugă, Adam Murărescu, Ioan Goșpeț, Dumitru Tomoni, Pahome Tomoni, Ioan Gospet, Alexandru Iovescu, Catalicescu Iosif⁴³. Căzuți în al Doilea Război Mondial: Valeriu Uza, Iosif Tomoni, Aurel Andrașoni, Petru Tomoni, Valeriu Lazăr⁴⁴.

Succesiunea preoților

Dimitrie Popovici (1767), născut în satul Spini. A fost primul preot consemnat într-un document, statistica eparhiei Timișoara din 11 iunie 1767.

Ioan Mihailovici (1771-1776). A fost hirotonit la 6 iulie 1771⁴⁵.

Arsenie Popovici (1779-1781, februarie). I se spunea Popa Arsenie. De la el se păstrează la DJTAN, cele mai vechi documente bisericești,

⁴² *Idem*, an XVI, 1937, nr. 17, p. 2

⁴³ Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale, *fond ASTRA*, Listele participanților la Primul Război Mondial (1914-1923), județul Caraș-Severin, Pachetul nr. 6, f. 147-149; Muzeul Banatului, *Fond Ilieșiu*, dosar Bichigi

⁴⁴ Informație data de preotul Emanuel-Ioan Ciusa

⁴⁵ *Ibidem*, p. 378

întocmite de el, nu numai protocoalele de stare civilă, ci și altele⁴⁶.

Petru Radovici (1792, februarie - 1810, mai). Pleacă la Crivina ca să cedeze parohia Bichigi fiului său. Întemeietor al familiei de preoți române Radu, cu forma sârbizată Radovici, Radulovici.

Iosif Radolovici/Radulovici (1810, mai-1845, 9 decembrie). În însemnările sale pe mai multe cărți liturgice ale parohiei menționează că a fost sfințit preot în decembrie 1809 și că a fost numit preot în Bichigi în martie 1810, fiind instalat preot în luna mai. În cinstea acestui eveniment, a decis să suporte cheltuielile cu restaurarea a două cărți bisericești. În 1824 a fost prenumerant la *Istoria universală* a lui Pavel Kengheleț⁴⁷, iar în anul 1830 la *Antropologia* lui Pavel Vasici (1830)⁴⁸, cu numele Radu.

Nicolae Radu/Radulovici fiul lui Iosif și capelan al acestuia din martie 1844. Cursant al Școlii clericale din Vârșeț, secția română 1840-1843. Moare la 26 ani, după șase luni de slujire. De aceea, după moartea lui Iosif în 1845, se stinge ramura de preoți din Bichigi, dar acest nume de familie s-a perpetuat în Bichigi până la sfârștul veacului al XX-lea, ramura de preoți și învățători Radulovici trecând la Bătești.

Petru Emanuel (1846, 6 ianuarie - 1860). În 30 septembrie 1848 consemnează pe o *Evanghelie* tipărită la București în anul 1750 un episod petrecut la revoluția de la 1848⁴⁹. Moare în 1864. Face parte din familia de preoți Emanuel din Sudriaș. Scris foarte îngrijit, citeț. Probabil a studiat teologia la Karlowitz. Neputincios în 1861, serviciile bisericești le-au îndeplinit preoții din parohiile vecine, iar în 1862, Atanasie Emanuel, preot în Sudriaș, posibil frate cu Petru. Cu finea anului 1862, administrator parohial este instalat tânărul Atanasie Emanuel, în mod cert fiul său, ceea ce a produs multe confuzii.

⁴⁶ Pentru succesiunea preoților s-au folosit: DJTAN, *Fondul Parohia Bichigi*, Registrul nr. 2 Cununați (1789-1845), Registrul nr. 10 Botezați, Cununați (1853-1880), Registrul nr. 12 Botezați, Cununați, Morți (1880-1894), Registrul nr. 13 Botezați, Cununați, Morți (1895-1940), Protocolul circularelor ale parohiei Bichigi. Dosar nr. 1 și nr. 4 și Muzeul Banatului, *Fond Miloia*, dosar Bichigi

⁴⁷ Ioan Cipu, *Prenumeranții din Banat la cărțile de patrimoniu românești cu caracter laic, tipărite la Buda, în „Supliment istoric al revistei Suflet nou”, an. XI, nr. 23, 2015, p. 13*

⁴⁸ *Ibidem*, p. 18

⁴⁹ Ion B. Mureșianu, *Carte...*, p. 137

Atanasie Emanuel (1862, 26 martie -1901, 14 ianuarie). Studii teologice la Vârșeț, vorbitor de germană⁵⁰. În anul 1871 consemnează pe un *Triod* tipărit în 1746: „În anul 1862, m-am sfințit de preot în Arad, de Prea Sfințitul Arhiepiscop Procopie Ivacicovici în 28 septembrie anul 1862. Spre eternă amintire”⁵¹.

Dimitrie Mioc (1901, 1 februarie-1904, 14 ianuarie). Preot și în Săceni.

Traian Borduz, administrator parohial (1904, 14 ianuarie-1919, 1 septembrie). Scris foarte neîngrijit/neglijent, din care cauză este greu a i se afla corect numele. (Se iscălește și în text).

Patrichie/Patriciu Miclăuș (1919, 1 septembrie-1942, noiembrie). S-a născut la Groși în 18 iulie 1871, din părinții Ștefan Miclăuș și Versavia, născută Petrică. A urmat studii la Preparandia din Arad (1891-1893)⁵². Vine de la Parohia Povergina. Construiește în anul 1927 biserica „din deal”. A decedat la Bichigi în 1 octombrie 1950, fiind înmormântat în cimitirul parohial.

Dumitru Meretș, administrator parohial (1942, noiembrie-1947, noiembrie). S-a născut la 12 februarie 1916 la Bod, jud. Brașov și a urmat cursurile Facultății de Teologie din Cernăuți în anii 1935-1930. A fost hirotonit de episcopul Veniamin Nistor al Caransebeșului la sărbătoarea Sfintei Paraschiva a anului 1942 și instalat de protopopul Ioan Munteanu la 1 noiembrie 1942⁵³.

Nicolae Roman (1948-1949). S-a născut la 5 august 1900 la Râtișor, lângă Vârșeț. A urmat școala primară și liceul la Vârșeț, Lugoj și Oravița, iat teologia la Academia Teologică din Caransebeș. A fost preot în Alibunar (Serbia), Bichigi, Zolt și Bucovăț, poet și publicist. A decedat la 25 noiembrie 1977, la Făget, fiind înmormântat în cimitirul ortodox⁵⁴.

Nicolae Bot (1950-1961, februarie). Se transferă la Parohia Jabăr, protopopiatul Lugoj.

⁵⁰ Arhiva Episcopiei Caransebeșului, doc. 18/1890

⁵¹ Ion B. Mureșianu, *Carte ...*, p. 136

⁵² Teodor Botiș, *Istoria Școlii Normale (Preparandia) și a Institutului teologic ortodox român din Arad*, Arad, Editura Consistoriului, 1922, p. 478

⁵³ Ioan Cipu, *Însemnări pe carte veche românească din protopopiatul Făget (III)*, în „Altarul Banatului”, an. XVII, serie nouă, nr. 10-12, octombrie-decembrie, 2006, p. 132

⁵⁴ Ion Căliman, *Nicolae Roman – un spirit al „Nădejdi”*, Timișoara, Editura Mirton, 2015, p. 5-8

Nicolae Bivol (1961, octombrie-1971, septembrie). Vine prin transfer de la Parohia Povergina, parohia devenind filie, conform Hotărârii Departamentului Cultelor nr. 5518/1962.

Nicolae Boboia (1971, octombrie-1978). S-a născut la 13 septembrie 1935 și a absolvit teologia la Sibiu (1971). Se transferă în Arhiepiscopia Sibiului la 1 ianuarie 1979.

Iulian Opreșoni, administrează parohia (1978-1979), fiind protopop al Protopopiatului Făget.

Viorel Ciusa (1980, 1 ianuarie-2003, 11 ianuarie). S-a născut la Povergina în 17 august 1951. Școala primară și gimnazială la Povergina și Răchita și Seminarul Teologic la Caransebeș (1975). Vine prin transfer de la Parohia Secaș, unde a fost hirotonit la 1 august 1975. A decedat la 11 ianuarie 2003, fiind înmormântat în curtea bisericii pe care a construit-o.

Doru Milostean, preot în Făget, administrează parohia (2003, ianuarie-2004, septembrie).

Emanuel-Ioan Ciusa, fiul lui Viorel, 2004 octombrie-prezent. Finalizează lucrările la biserică și întreprinde lucrări de modernizare a ei. Dintre realizările actualului preot amintesc pe cele mai importante: construirea unei remize în care se păstrează lemnele care asigură încălzirea centrală a bisericii și instalația de sonorizare. De asemenea a fost acordată atenție reparării bisericii vechi (cea din 1927), prin repararea turnului și schimbarea crucii din vârful turnului, cei 6000 de lei necesari fiind donate de familia Voinescu Marius și Marinica.

Școala confesională

La 24 mai 1774, împărăteasa Maria Tereza sancționa Regulile directive pentru îmbunătățirea învățământului din școlile elementare sau triviale sârbești și românești reunite, prima lege menită să organizeze și să îmbunătățească învățământul elementar (trivial)⁵⁵. În același an, în lista școlilor primare înființate în ținutul Timișoarei figurează și școala din Făget, unde învățau și copiii din Bichigi, Băsești, Bătești, Veța și Povergina⁵⁶. În

⁵⁵ Victor Țircovnicu, *Istoria învățământului din Banat până la 1800*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978, p. 128-129.

⁵⁶ I. D. Suci, Radu Constantinescu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, vol. I, Timișoara, Edit. Mitropolia Banatului, 1980, p. 340

tabelul întocmit de Teodor Iancovici, directorul școlar din Timișoara, la 20 Ianuarie 1777, s-au cerut rechizite școlare și pentru școala din Făget, unde învățau și copiii din Bichigi⁵⁷. Și în anul 1785 copiii din Bichigi învățau tot la școala din Făget⁵⁸. În 1791, Bichigiul apare cu școală proprie, nu și local, învățător fiind Martin Gradovici⁵⁹. Dintre cei 42 de copii de vârstă școlară (26 băieți și 16 fete), doar 17 băieți (și nicio fată) au frecventat cursurile, iar în anul școlar 1801/1802 frecventau școala 12 băieți și 3 fete⁶⁰. În perioada următoare frecvența era mai bună: în 1826/1827 din 35 copii de vârstă școlară din Bichigi (20 băieți și 15 fete) frecventau școala 18 băieți și 5 fete⁶¹, în 1834/1835 din 44 copii de vârstă școlară (30 băieți și 14 fete) frecventau școala 20 băieți și 6 fete⁶², iar în 1926/1927 din 90 copii de vârstă școlară (42 băieți și 48 fete) frecventau școala 31 băieți și 45 fete. În anul 1845 școala avea un local nou.

Față de alte localități, școala confesională din Bichigi a creat puține probleme atât consistoriilor din Timișoara și din Caransebeș, cât și inspectorului școlar regesc, în ceea ce privește încadrarea școlii cu învățători, edificiul școlar și procesul de învățământ. Cunoaștem aprecierea cu calificative acordate învățătorilor, numai după anul 1880. Acestea sunt fie bine, fie foarte bine (mai ales Alexandru Iclozan). O oarecare fluctuație a învățătorilor s-a produs între anii 1905-1910, dar s-a stabilizat ulterior. În plus, comuna bisericească din Bichigi a fost singura din protopopiat care a înțeles, fără proteste prealabile și fără a amenința cu trecerea la școală comună, că sporirea numărului de elevi necesită construirea a două săli de clasă și înființarea celui de-al doilea post de învățător, iar rezultatul se vede și astăzi: edificiul școlar

MORMÂNTUL PREOTULUI VIOREL CIUSA

cu două săli de clasă, însă fără locuințe pentru învățători, inaugurat în 1911.

Sucesiunea învățătorilor confesionali

Școala confesională de centru la Făget și pentru elevii din Bichigi, în 1776.

Școală proprie în 1791, învățător fiind **Martin Gradovici**, un distins învățător, singurul care cunoștea latina, alături de maghiară. Dar, nu exista edificiu școlar.

Ioan Petrovici (1794-1795).

Martin Petrovici (1818). Apare pe lista de prenumerați la *Pedagoghiia și Metodica* lui Villom⁶³.

Vasile Ștefanovici (1821-1822).

Nicolae Dobrei (?).

Pahomie Avramescu (1834-1846). Localnic, studii teologice la Preparandia de la Arad (1823-1825)⁶⁴. În mai multe însemnări făcute pe cărțile bisericești din Bichigi afirmă că era pe atunci „studinte” (elev curs superior) la liceul maghiar din Lugoj.

⁵⁷ Victor Țircovnicu, *Istoria...*, p. 140
⁵⁸ *Ibidem*, p. 146. În schimb, Petru Radu și Dimitrie Onciulescu în *Contribuții la istoria învățământului din Banat până la 1800*, București, Editura Litera, 1977, p. 252, consideră că Bichigiul avea școală proprie în anul 1795.

⁵⁹ Victor Țircovnicu, *Istoria...*, p. 148
⁶⁰ Petru Radu, Dimitrie Onciulescu, *Contribuții...*, p. 242

⁶¹ Ioan Boroș, *Scrieri istorice*, vol. I, ediție îngrijită de Gh. Naghi și Șipoș Ibolya, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2019, p. 641

⁶² Vasile Popeangă, *Rețeaua școlilor confesionale ortodoxe din Banat și Crișana în anul 1834-1835*, în „Ziridava”, XV-XVI, 1987, p. 288

⁶³ Ioan Cipu, *Prenumeranții...*, p. 8

⁶⁴ Teodor Botiș, *Istoria...*, p. 425

Constantin Rubenovici (1851-1864). Vine de la Bucovăț.

Partenie Andrașescu (1866-1877)⁶⁵.

Alesandru/Alisandru Iclozan (1877-1892)⁶⁶.

Elisei Știopu (1892-1893).

Cornel Musta (1893-1895). Pleacă în februarie 1895 la Școala comunală din Zolt.

Patriciu Miclăuș (1895-1905). S-a născut în Groși în anul 1871. Absolvent al Preparandiei din Arad în anul școlar 1892/1893⁶⁷. În anul 1899 consemnează pe un *Triod* tipărit în 1746: „Scriș-am spre aducere aminte de praznicul Nașcerii Domnului din anul 1899, în care zi de Crăciun au venit muerile desculțe la biserică, fiind timp cald și ploios”⁶⁸. Pleacă la Povergina ca preot și învățător.

Dănilă Ilițescu/Ilițescu (1905-1906)⁶⁹.

Ilie Bugariu (1906-1907) învățător provizoriu. (Titularul Dănilă Ilițescu era în închisoare).

Gherasim Popoviciu (1901-1908) învățător provizoriu apoi definitiv. Cu toate acestea, pleacă din Bichigi.

Aurel Arone (1908-1909) învățător provizoriu.

⁶⁵ Născut în Bichigi. Cursant preparandial între anii 1852-1854. Datorită schimbării, aproape anuale, a locului de muncă, căutând o comună bisericească cu stare materială bună, de care să beneficieze fără a munci la clasă, a fost supranumit „navetistul” sau „învățătorul navetist”. Își începe activitatea didactică la Răchita în anul școlar 1854/1855; îl găsim învățător la Povergina în 1855/1856; la Jupani în 1859/1860 (aici își botează o fată în 3 ianuarie 1860). Între anii 1862-1866 este învățător în Brănești, apoi revine în satul natal ca învățător, cu gândul de a rămâne definitiv aici (1869-1874). Dar, în 1877 nu refuză propunerea tânărului Alexandru Iclozan de a schimba Bichigiul cu Băsești, așa că îl găsim învățător aici între anii 1877-1882. După o variantă, în 1882 se pensionează, după alta, i se pierde urma, plecând în alt protopopiat. Munca la clasă a fost apreciată cel mai des cu calificativul „slab”.

⁶⁶ Face parte din numeroasa familie de preoți Iclozan din Băsești/Begheiu Mic. Dar, spre deosebire de aceștia, el urmează Secția Pedagogică a Institutului Pedagogic-Teologic din Arad, între anii 1875-1877. Nu știm a cui a fost inițiativa: a sa ori a părinților care doreau să aibă lângă ei un fiu preot, altul învățător. Numai că împrejurările au decis altfel: „Student” fiind, s-a îndrăgostit de o tânără de altă etnie, fructul dragostei lor fiind un băiat recunoscut de tată ca fiind al său. Evident, situația dintre Alexandru și familia Iclozanilor a devenit tensionată. În aceste condiții, face schimb cu Andrașescu. Ca învățător, Alexandru a primit numai calificativul „foarte bine”. Și-a refăcut viața, dar n-a mai avut copii. Moare, relativ tânăr în 1892. După moartea sa, soția Raveca a întreprins pașii necesari pentru înființarea Fundației „Alexandru și Raveca Iclozan din Bichigi”, motivând că așa conveniseră cei doi, înainte de moartea soțului.)

⁶⁷ Teodor Botiș, *Istoria...*, p. 478

⁶⁸ Ion B. Mureșianu, *Carte...*, p. 136

⁶⁹ Dumitru Tomoni, *Făget. Monografie istorică*, Lugoj, Edit. Dacia Europa Nova, 1999, p. 302-304

Dimitrie Bugarin (1909-1911) învățător provizoriu.

George Jumanca (1911-1915). (Plecat pe front). Merite: prin strădania sa a fost construit actualul edificiu școlar între anii 1911-1913.

Petru Adam (1915)⁷⁰.

Trifon Ațel/Udrescu (1918-1925)⁷¹.

Silvia Banfi (1923-1927).

⁷⁰ *Calendarul Românului pe anul 1916*, Carasebeș, 1915, p. 62

⁷¹ Învățător în Bichigi între anii 1918-1926. Originar din Povergina. Ca învățător, funcționează cu numele Ațel până în anul 1921, când îl schimbă cu cel de Udrescu. Începând cu anul școlar 1921/1922 se desființează cel de-al doilea post de învățător, așa încât rămâne numai el. Dumitru Jompan (*Coruri din Banat. Lexicon, vol. I (A-J)*, p.32) îl amintește pe Trifon Udrescu conducător de cor, în 1923, fără să dea alte amănunte (la cor școlar sau cor de adulți, cor bisericesc sau/și cor laic). În 1926 se transferă ca învățător în Făget. Probabil că n-a avut o pregătire muzicală temeinică, pentru că nu s-a impus ca dirijor al corului „Doina”. Abia după ce tânărul învățător Emil Florescu, originar din Răchita, reușește să devină învățător în Făget, Trifon Udrescu își dovedește calitățile sale de bun organizator și popularizator al activității corale a inv. Florescu. Reușește să determine pe meseriașii și comercianții din Făget, care își aveau și până atunci „Reuniunea de lectură a meseriașilor și comercianților din Făget” să înființeze și un cor. Aceștia au acceptat propunerea cu mult entuziasm și s-a reușit în scurtă vreme ca noul cor făgețean să se afirme cu cântece în limba română, deși membrii corului erau de naționalități diferite. Udrescu a avut grijă să publice în presa lugojană orice nouă activitate a corului. După afirmația lui Udrescu, devenit președinte al corului, coriștii au învățat nu doar cântece laice românești ci și răspunsurile liturghiei ortodoxe. Odată cu plecarea inv. Florescu din Făget a încetat și activitatea corală a meseriașilor și comercianților. Se pensionează în 1937, fără a străluți ca bun învățător.

SPERANȚĂ ȘI LUMINĂ

În gânduri speranță... în suflet lumină...
Ce mi-aș dori la anii de-acum?...
Am mers și mai merg pe singurul drum
Lăsat numai mie prin vrerea divină.

Sunt om... sunt femeie... și simt și gândesc -
Puteam să fiu lut, sau piatră... sau vânt...
Mă știu... cum mă știu... doar om pe pământ...
DOAMNE, exist... și îți mulțumesc.

Mi-ai dat bucurii... mi-ai dat și tristeți...
Cu Tine, toți anii, i-am dus mai ușor -
Am mers... am urcat... e timp să cobor,
În viața ce-o știu... din multele vieți.

Mi-i inima tristă... și totuși senină -
Regret? Nu regret ! Am dus ce-i de dus -
E seară în mine... Mă-ndrept spre apus...
În gânduri speranță... în suflet... lumină.

Dr. Teona Scopos

Același pământ... e hrană la toți -
Ce preț are viața clădită pe morți?...
Egali nu am fost... și nici nu vom fi.

Pacea nu-i vorbă... e sfântă menire -
Au, cei ce vin, dreptul s-o știe -
Credința-n dreptate, în veacuri să fie,
Esență de gând, de simț, de iubire.

PĂRINTE, din ceruri, privește spre noi!
Ajută ca vrajba și ura să piară!
Copiii să crească în liberă țară -
E loc pentru pace... nu-i loc de război.

Pământul ne este hotar și cămin -
Ajută-ne, DOAMNE, noi nu Te uităm -
Cu pace în suflet să ne închinăm -
Ești TATĂL ceresc - Ajută,

Amin !

Dr. Teona Scopos

RUGĂ PENTRU PACE

Rabdă pământul și cei fără vină -
Ard amintiri... sub ochiul ce plânge -
Zilele lumii sunt zile cu sânge -
Bat... mii de oameni... la ușă străină.
Orașe și sate... sunt ruguri ce ard -
Inimi se zbat... oamenii plâng.

Pământul e-n lacrimi... visuri se frâng...
Au, cei loviți, parte de iad.
Copiii întreabă... dar cine-nțelege?!...
E haos, teroare... sub cer e război.

Rămân, sub obuze, morți și gunoi...
Arde trecutul sub cinică lege.
Zorii răsar sub bombe și foc -
Bat clopote-n cer... și-aici... pe pământ...
Odihnă nu au nici cei din mormânt -
Idea de pace-i... bătaie de joc.

Privim, ce se-ntâmplă, prostiți și speriați -
Avem, fiecare, dreptul la viață -
Cinicii lumii ne scuipă în față -
Ei uită de semeni, de mame, de frați...
Popoarele lumii... ce pot împărți?!...

LASĂ GÂNDURILE-N PACE

Lasă gândurile-n pace
Care vin să te atace.
Taci și nu te mai gândi
„Ce o face, ce o fi,
Cum o fi sau cum o face..?”
Lasă gândurile-n pace!

Potrivește-ți rugăciunea,
Inima și rațiunea,
Fapta, vorba și gândirea
Să-ți certifice trăirea.
Să ai Trei cuvinte-n gând:
Tatăl, Fiul, Duhul Sfânt!

Iar apoi, întotdeauna
Toate Trei să-ți fie Una!
Din Treime în întregire,
Trei cuvinte, o Iubire!
Cele Trei dintr-o icoană,
Trei Persoane într-o Persoană!

Sorin Dragoș Butucel

LANSARE PROIECT „ÎMPREUNĂ PENTRU O COMUNITATE MAI BUNĂ”

Astăzi, 6 iulie, a.c., a avut loc lansarea proiectului „Împreună pentru o comunitate mai bună”. Fundația Filantropia Timișoara, în calitate de beneficiar, implementează proiectul „Împreună pentru o comunitate mai bună”. Proiectul se adresează persoanelor din comunitățile marginalizate din teritoriul SDL GAL Freidorf, aflate în sărăcie și excluziune socială în vederea soluționării problemelor de natură socială, juridică și tehnică, precum și promovarea integrării comunității marginalizate GAL și din teritoriul SDL, în cadrul populației Municipiului Timișoara.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt furnizarea serviciului de informare și consiliere psihosocială pentru un grup de 200 de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, din care romi – 30 de persoane, în vederea integrării comunității marginalizate în cadrul Municipiului Timișoara.

Un alt obiectiv este îmbunătățirea șanselor de depășire a stării de vulnerabilitate socială prin oferirea de servicii de consiliere juridică

unui număr de 50 persoane din grupul țintă, din care minim 20 de romi din teritoriul GAL Freidorf.

Un ultim obiectiv este îmbunătățirea șanselor de depășire a stării de vulnerabilitate a unui număr de 20 de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din grupul țintă, din care romi -10 persoane, din teritoriul GAL Freidorf, care vor beneficia de asistență tehnică cu privire la obținerea/clarificarea actelor de proprietate asupra locuinței/adăpostului și/sau locuințe noi. Dintre aceștia, minim 15 persoane vor beneficia de sprijin pentru obținerea actelor de identitate și minim 5 persoane vor primi

sprijin pentru obținerea actelor de proprietate imobiliară.

Rezultatele așteptate: 200 de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială identificate și selectate pentru Grup Țintă; 200 de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială informate cu privire la activitățile și serviciile din proiect; 1 studiu analiza nevoi sociale, juridice și tehnice în comunitatea vizată; 50 de persoane care beneficiază de consiliere juridică; 20 de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială care beneficiază de asistență tehnică de specialitate – minim 15 persoane vor beneficia de sprijin pentru obținerea actelor de identitate și minim 5 persoane vor primi sprijin pentru obținerea actelor de proprietate imobiliară.

Valoarea totală a proiectului este de 741.677,71 de lei, din care valoarea cofinanțării UE este de 741.677,71 lei. Perioada de implementare a proiectului este de 18 luni, începând cu 15.05.2022 până la data de 14.10.2023, cod MySMIS 155312.

Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, Axa prioritară 5 „Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității”, Obiectivul specific 5.1 „Reducerea numărului de persoane aflate în risc de

sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate (romi și non-romi) din orașe cu peste 20.000 locuitori, cu accent pe cele cu populație aparținând minorității rome, prin implementarea de măsuri/operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC”.

„Împreună pentru o comunitate mai bună”

Servicii de consiliere psihosocială GRATUITE

Mai multe detalii:

☎ 0724.961.712

🌐 fft.ro

Filantropia
Fundatia Filantropia Timisoara

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Obiectiv specific 5.1 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate (romi și non-romi) din orașe/municipii cu peste 20.000 locuitori, cu accent pe cele cu populație aparținând minorității rome, prin implementarea de măsuri/operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC.
Titlul proiectului: „Împreună pentru o comunitate mai bună”
Contract de finanțare: POCU/717/5/1/155312 Cod SMIS 2014+: 155312

CONFERINȚA SOPHIE (SOCIETY OF ORTHODOX PHILOSOPHERS IN EUROPE), EDIȚIA A VIII-A (23-26 IUNIE, 2022), SCHITUL SFÂNTUL IUSTIN DIN EITERFELD-UNTERUFHAUSEN (GERMANIA)

Lucrările Conferinței SOPHIE (Society of Orthodox Philosophers in Europe) sunt inspirate de SOPHIA (Society of Orthodox

Justin Rauer, găzduiește anual conferința SOPHIE într-o ambianță academică și spirituală care combină sesiuni formale, conversații informale și

Philosophers in America), societate întemeiată în Texas în anul 2001 de ilustrul bioetician Hugo Tristram (Herman) Engelhardt, Jr., și asigură un cadru de dezbatere academică pentru profesorii, intelectualii și savanții creștini ortodocși.

Organizatorii conferinței sunt doamna Cornelia Delkeskamp-Hayes, director de Programe Europene și Studii Internaționale de Filosofie și Medicină la Freigericht, Germania, și părintele Capodistrias Hämmerli de la Universitatea din Fribourg, Elveția.

SOPHIE oferă șansa cercetătorilor și intelectualilor din lumea întreagă care se angajează să depună mărturie despre Ortodoxie în mediul academic și nu numai să se regăsească în comuniunea bisericească împărtășind rezultatele cercetărilor proprii. Schitul Verkündigungs-St. Justin-Kloster, păstorit de părintele arhimandrit

participări la rânduiala liturgică din noua biserică a schitului.

SOPHIE excelează prin caracterul interdisciplinar al dezbaterilor invitând specialiști din diferite domenii ale cunoașterii să discute fundamentele epistemologice și etice ale fiecăreia dintre aceste domenii în relația lor cu adevărata credință. Fiind localizată în Europa, SOPHIE are un interes deosebit pentru problemele importante pentru istoria Ortodoxiei și prezența sa contemporană în Europa de Est și în Europa de Vest. De asemenea, discutarea provocării de a fi un gânditor creștin într-o lume seculară și post-creștină se află în centrul obiectivelor SOPHIE.

În referatele prezentate în cele cinci sesiuni au fost abordate teme din următoarele ramuri ale teologiei: liturgică, ascetică, profetism, interculturalism și spiritualitate. Cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului Părintelui Mitropolit Ioan, doi preoți profesori de la Facultatea de Teologie Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest din Timișoara au participat cu câte un referat din propria arie de cercetare în studii biblice. Părintele lect. univ. dr. Ioan Mihoc a susținut referatul cu tema: „Titus, Epiphanic Christology, and the Orthodox Christian Feast of Epiphany

(Titus 2:11-14 and 3:4-7)”, iar Părintele lect. asoc. dr. Iosif Stancovici a susținut referatul: „The Psalmic Sources of the Righteous Tobit’s Prayer (Tob 3:2-6) with some Liturgical Insights”. Participanții și-au confirmat dorința ca întâlnirile sub auspiciile SOPHIE să fie continuate anual în același duh de unitate ortodoxă.

SIMPOZION ȘI TRIPLĂ LANSARE DE CARTE, LA CERCUL MILITAR LUGOJ

O amplă și interesantă manifestare culturală a avut la Cercul Militar Lugoj. Este vorba de simpozionul „Eminescu, ziaristul”, urmat de o triplă lansare de carte: „Lumini și Ove” (Casa de Editură Exclusiv, Petroșani, 2022), de Mirela Cocheci (poezie); „Picătură de iubire” (Editura Eurobit, Timișoara, 2022), de Aurel Constantin Muntoiu (poezie religioasă); „Pandemie și patriotism” (Editura Waldpress, Timișoara, 2022), de Dumitru Buțoi (versuri) și Cristinel Vecerde-Criv (ilustrații).

Evenimentul cultural a fost organizat de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala UZPR „Valeriu Braniște” Timiș și Cercul

Militar Lugoj, în parteneriat cu Asociația Cultural Umanitară „Luceafărul de Vest” Timișoara și Mișcarea Națională pentru Apărarea Drepturilor Omului din România (MNADOR) Timișoara.

Cuvântul de bun venit a fost adresat de Dumitru Buțoi, vicepreședintele Filialei UZPR „Valeriu Braniște” Timiș și de preotul militar Emanuel Gafița.

În cadrul simpozionului au fost prezentate comunicări interesante și inedite. Astfel, Ioan Bedoia a evocat vizitele lui Eminescu în Banat, împreună cu trupa de teatru a lui Mihail Pascaly, din anul 1867, cu numeroase reprezentații la Lugoj, Timișoara, Arad și Oravița. Vorbitorul a subliniat că actorii – între care tânărul, de 17 ani, Mihai Eminescu avea rolul de sufleur – au fost

foarte bine primiți de bănașeni mai ales la Lugoj și Oravița.

La rândul său, prof. Dumitru Mnerie a vorbit despre Eminescu și Slavici, ca ziariști, adăugând că prietenia lor s-a încheiat la Viena și a continuat în țară, cu toată opoziția Eleonorei Slavici, care a a căutat mereu să-l îndepărteze pe soțul ei de ziaristică și de Eminescu.

În expunerea sa, scriitoarea Constanța Sylvia Hârceagă a făcut o trecere în revistă a activității jurnalistice a lui Eminescu, începută în 1870, la Viena și continuată în țară, la "Curierul de Iași", "Timpul" și multe alte publicații, subliniind că Mihai Eminescu a fost un vizionar, iar opera sa ziaristică – 1500 de articole filosofice, politice, economice sau sociologice – este și acum foarte actuală.

Profesorul Gheorghe Lungu a vorbit apoi despre blestemul în poezia „Doina”, a lui Eminescu, făcând referire și la blestemul lui Decebal și moartea lui Traian. El a evidențiat faptul că pe împăratul Traian, care a plănuțit o expediție în India, blestemul lui Decebal l-a ajuns în Asia Mică, unde s-a îmbolnăvit și a decedat în 10 august 117, în aceeași zi, la exact 11 ani după moartea viteazului rege dac.

Despre versurile din volumul „Lumini și Ove” al poetei și plasticienei, Mirela Coheci, scriitorul și jurnalistul Nicolae Toma a spus: ”Vreau să remarc o poezie optimistă învăluită de energie pozitivă,

descoperită doar la femei, cu o încărcătură umană dincolo de imagini și de emoțiile transmise. Mirela Coheci scrie cu ușurință și în vers clasic și în vers alb”. Referindu-se la volumul de poezie religioasă "Picătură de iubire" al lui Aurel Constantin Muntoiu, scriitorul Dumitru Buțoi a precizat: "Este o carte echilibrată și bine structurată ce cuprinde 48 de poeme, o carte de referință pentru orice credincios, pentru că autorul ei este preocupat de starea de fericire a omului în această lume".

Apoi a fost prezentat și volumul „Pandemie și patriotism” semnat de Dumitru Buțoi și Cristinel Vecerde-Criv, depre care poeta Maria Rogobete a spus: „În această carte se regăsesc gândurile multor oameni de pe mapamond. Este o carte unică ce va rămâne în sufletul cititorilor, iar în viitor va avea o mare valoare. Cartea primește un plus de valoare prin al doilea coautor renumitul Cristinel Vecerde – Criv”, a spus, în completare, publicistul Nicolae Toma adăugând, ”Îmbinarea dintre poezie și ilustrații dă putere cuvântului scris, dar în același timp și imaginea poate fi privită ca exprimare mai complexă. Împreună scot în evidență momentele epopeice, generate de pandemie, pe care le-am trăit și se pare că încă nu am scăpat definitiv”.

În final, autorii au oferit doritorilor câte o carte cu dedicație și autograf.

EU, ADOLESCENT. MODELE DE VIEȚUIRE DIN VECHIUL TESTAMENT

La Parohia Ortodoxă Română Sf. Martin din Sucyen Brie, din regiunea pariziană (Franța) a avut loc în seara zilei de 1 iulie 2022, la ora 20:00, conferința intitulată „Eu adolescent. Modele de viață din Vechiul Testament”. Evenimentul s-a desfășurat în format online, la invitația P. C. Pr. Nicolae Florea răspunzând Pr. Conf. Dr. Constantin Jinga, de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest din Timișoara.

Destinat cu precădere preadolescenților, adolescenților și părinților acestora, evenimentul

a fost deschis și pentru enoriașii din parohia Timișoara Fabric Vest, devenind astfel un bun prilej de apropiere între tinerii și foarte tinerii membri din cele două parohii, precum și între părinții acestora.

În prima parte a întâlnirii, Pr. Constantin Jinga a încercat să deslușească pentru tinerii participanți, sensurile cuvântului „adolescent”, plasându-le în orizontul deschis de cuvintele psalmistului: „*Prin ce își va îndrepta tânărul calea sa? Prin păzirea cuvintelor Tale. Cu toată inima Te-am căutat pe Tine ...*” (Psalm 118:9-10). Apoi, Părintele a prezentat șase portrete biblice din Vechiul Testament, subliniind pentru fiecare în parte câte un set de caracteristici pilduitoare, pe care ulterior le-a evidențiat sintetizate în icoana Maicii Domnului – ca o pildă de urmat pentru fiecare dintre noi. Pentru a sublinia importanța ca noi să urmăm acest model, Părintele a discutat antitetic și un contraexemplu, în persoana fiicei Irodiadei.

În încheierea primei părți, Pr. Constantin Jinga a îndemnat la asumarea și la fructificarea duhovnicească a acestei frumoase vârste

de adolescent și le-a vorbit tinerilor despre importanța de a-și lua ca rânduială să includă în rugăciunile lor zilnice un fragment din începutul Psalmului 118, mai precis: Psalm 118:1-16. Partea a doua a întâlnirii și cea mai extinsă a fost dedicată unui dialog deschis cu participanții, care au adresat întrebări legate atât de tema conferinței, cât și de problematica mai largă a scrierilor Vechiului Testament. Din răspunsurile primite, tinerii au putut să înțeleagă cât de importantă poate să fie pentru un om credincios, o bună cunoaștere a scrierilor biblice și a persoanelor a căror viață este zugrăvită în Sfintele Scripturi.

Întâlnirea a fost organizată de către P.C. Pr. Nicolae Florea, preot paroh al Parohiei Ortodoxe Române Sf. Martin din Sucy en Brie (Franța), cu binecuvântarea IPS Iosif, Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, participarea Pr. Conf. Dr. Constantin Jinga fiind binecuvântată de către ÎPS Ioan Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolit al Banatului.

ȘCOALA DE VARĂ DE LA POVERGINA

„Școala de conservare a patrimoniului cultural din lemn – atelierul meșteșugurilor tradiționale care stau la baza bisericii de lemn

arse din Povergina”, a reunit reprezentanți ai unor instituții prestigioase, cu responsabilități importante din zona patrimoniului cultural,

meșteri dulgheri și tineri ucenici, voluntari și studenți arhitecți din cadrul FAUT – Facultatea de Arhitectură a Universității Politehnica Timișoara, reprezentanți ai autorităților publice din orașul Făget, județul Timiș, reprezentanți ai Bisericii și membri ai comunității locale din Povergina. Gazda evenimentului a fost Asociația Biserici Înlemnite.

În cadrul întâlnirii au fost dezbătute problemele acute cu care se confruntă actorii implicați în conservarea / restaurarea patrimoniului construit din lemn, cum ar fi: lipsa specialiștilor în acest tip de patrimoniu și a unei strategii naționale coerente de formare și certificare a meșterilor dulgheri; necesitatea constituirii unei noi școli de conservare / restaurare a patrimoniului cultural de lemn din România și nevoia elaborării unor normative noi pentru construcțiile tradiționale de lemn. Au fost abordate, de asemenea, aspecte cu privire la comunitățile locale și a modului în care localnicii se raportează la monumente, cum sunt bisericile de lemn folosite / refolosite în scop liturgic sau pentru activități culturale și educative.

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

Timbrul de
arhitectură

THE PRINCE'S
FOUNDATION

Concluziile desprinse după desfășurarea acestei utile întâlniri vor fi analizate de către „Asociația Biserici Înlemnite”, pentru a înțelege mai bine problemele actuale cu care se confruntă cei ce încă practică meșteșugul dulgheriei tradiționale, în vederea eficientizării acțiunilor sale viitoare legate de acest subiect.

În perioada următoare, vor continua discuțiile cu principalii actori instituționali pentru a stabili în mod concret acțiunile prin care vor fi remediate problemele constatate.

BOCȘA FILM FESTIVAL LA A DOUA EDIȚIE

In orașul de la Bârzava se desfășoară a doua ediție a festivalului de film în perioada 14-17 iulie 2022. Organizat de Primăria Orașului Bocșa în colaborare cu Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” din localitate, festivalul își propune promovarea Cărții, Filmului și Ținutului Natal.

Festivalul a fost deschis joi, 14 iunie printr-o întâlnire cu scriitorii bănațeni a cărei amfitrion a fost doamna Gabriela Șerban, managerul Bibliotecii Orășenești, autor de volume și redactor-șef al revistei „Bocșa Culturală”.

În partea introductivă d-na Gabriela Șerban a adresat un cuvânt de bun venit participanților și a mulțumit prof. univ. și regizorului Ioan Cărmăzan, președintele Festivalului și a enumerat evenimentele care vor avea loc: lansări de carte, vizionare de film și promovarea oamenilor Bocșei.

Domnul Mirel Patriciu Pascu, primarul Orașului Bocșa a îndemnat pe cei prezenți să guste din actul cultural și a subliniat sprijinul acordat de Primărie culturii locale.

La această întâlnire au fost prezenți membrii Clubului de la Timișoara, cetățeni de onoare ai orașului, edili locali, alți publiciști, precum și iubitori de literatură.

Doamna Nina Ceranu a prezentat cele mai noi volume ale membrilor Clubului de la Timișoara,

precum și proiectele editoriale între care este pomenit *Dosarul Brâncuși între real și imaginar*. Același scriitor a amintit de romanul recent apărut, *Cele trei fețe ale orașului*, iar criticul literar Maria Nițu a apreciat volumul pentru că creează un personaj literar unic. Rodica Pop a amintit de un poem iscălit de Nina Ceranu, *Pulberea de sub piciorul tău*.

Și-au prezentat cele mai noi volume și alți scriitori: Silvia Cenegru, Manolita Dragomir-Filimonescu, Maria Nițu, Irina Goanță, Constantin-Tufan Stan, Vasile Bogdan.

Părintele Valentin Bugariu de la parohia Birda a prezentat volumul „*Arhanghelul*” din Birda. 10 ani de în slujba comunității parohiale, 2022 care aniversează împlinirea unui deceniu de presă locală în parohia Birda și filia Sângeorge din județul Timiș.

În zilele ce vor urma vor avea loc lansări și carte, întâlniri cu edituri, precum și proiecții de film. Amintim dintre filmele pregătite de vizionare: „Negustorul de amintiri” în regia lui Ioan Cărmăzan și „Tiberiu Bottlik. Culoarele singurătății” în regia lui Vasile Bogdan și Diana Trocmaier și reportajul „In memoriam Vasile Coțoiu” în regia lui Vasile Bogdan.

SFÂNTUL IOAN MAXIMOVICI, CINSTIT LA SPITALULUI DE PSIHIATRIE ȘI PENTRU MĂSURI DE SIGURANȚĂ DIN JEBEL

Mare bucurie au avut credincioșii Spitalului de Psihiatrie și Pentru Măsuri de Siguranță Jebel, sâmbătă, 2 iulie, la sărbătoarea sfântului ocrotitor Ioan Maximovici, Arhiepiscopul de Sanghai și San Francisco, ale cărui moaște se afla în catedrala ortodoxă Rusă din San Francisco.

Praznicul a început cu Acatistul Sfântului, continuând cu Sfânta Liturghie la care a slujit un sobor de preoți din care au făcut parte: ieroschimonah Serapion de la Mănăstirea Partoș, pr Bistriian Simion de la parohia Parța, pr Groza Florin din Jebel și pr spitalului Ioan Vasile Cheregi.

Bucuria a fost mare, mai ales că la Sfânta Liturghie s-au împărtășit foarte multi bolnavi și câțiva credincioși veniți din Timișoara.

Au participat și cadre medicale ale spitalului care s-au îngrijit și se îngrijesc de cei peste 430 de pacienți ai spitalului veniți din 12 județe ale țării,

care se afla departe de casă și au nevoie pe lângă tratament și de hrană spirituală.

La cuvântul de învățătură, preacuviosul părinte Serapion a vorbit despre „nebunia pentru Hristos” pe care a practicat-o Sfântul Ioan Maximovici și „nebunia” care este în zilele noastre, în lume, o nebunie pornită din mândrie din cauza lipsei smereniei.

La final, bolnavii au primit anaforă, au fost unși cu untdelemn și au primit daruri, bucurându-se de acestea. „Mulțumim pe această cale Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, care s-a îngrijit și se îngrijește de bolnavii noștri, fiind în mijlocul lor ori de câte ori are ocazia, trimițându-le camioane întregi de fructe și legume, dar și înnoind toate saloanele cu mobilier: paturi și noptiere folositoare pentru bolnavii spitalului nostru”, a spus părintele Ioan Vasile Chereci.

SFÂNTUL ȘTEFAN CEL MARE SĂRBĂTORIT LA MĂNĂSTIREA DOBREȘTI

În fiecare an, pe data de 2 iulie, Mănăstirea Dobrești îmbracă haine de sărbătoare pentru a-și prăznui pe unul dintre ocrotitorii săi, pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare.

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a fost săvârșită slujba Sfintei Liturghii de către Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

Din soborul preoților slujitori au făcut parte protosinghelul Matei Buliga, starețul Mănăstirii Dobrești, arhimandrit Climent Vântu, starețul Mănăstirii Săraca, protopopul Lugojului Ionuț-Viorel Furdean, precum și alți preoți și diaconi slujitori. În cadrul Sfintei Liturghii au fost pomeniți Alexie și Stela, părinții Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. La momentul îndătinat, diaconul Laurențiu-Martinian Radu a fost hirotonit întru preot, pe seama Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică de la Găvojdia.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul a evidențiat figura luminoasă a Sfântului Ștefan, care a avut multă dragoste de Dumnezeu, de oameni și de țară, pe care a apărât-o de cotorpitori. Prin mănăstirile ctitorite, el devine un mărturisitor al dreptei credințe și un apărător temeinic al hotarelor neamului său. Preasfinția

Sa a făcut referire și la Sfântul Ioan Maximovici, Episcop de Shanghai și San Francisco, sărbătorit în aceeași zi. La slujbă au luat parte autorități locale, reprezentanți ai „Asociației Ștefan cel Mare” și credincioși din parohiile învecinate.

Mănăstirea Dobrești este ctitorie a Preafericitului Părinte Daniel și are ca ocrotitori

pe Sf. Parascheva, Sf. Ilie Tesviteanul și pe Sfântul Ștefan cel Mare. La 23 octombrie 2005 a fost pusă piatra de temelie a mănăstirii și au fost inițiate demersurile necesare realizării acestui proiect, un ansamblu mănăstiresc cu demisol, casă monahală, clopotniță și anexe gospodărești. Arhitectura este una specifică stilului monahal moldovenesc. Lucrările de pictură se află în derulare, iar planul iconografic este inspirat din iconografia renumitelor biserici din Nordul Bucovinei. Lucrările de pictură se desfășoară pe bolta pronaosului, pe cupola din pronaos și bolta cafasului. Tehnica folosită este *al fresco* în stil bizantin. Biserica are o lungime de 39,30 m, lățime la abside de 18 m, iar înălțimea până la vârful crucii de pe turlă de 44,00 m. De asemenea, lucrările de construcție continuă și la casa monahală, lucrări de finisare la mansardă și etaj, confecționarea tâmplăriei interioare și exterioare și se face pregătirea pentru montajul parchetului.

PRIN STUDIUL TEOLOGIEI, PUTEAM DEVENI PARTE A LUCRĂRII LUI DUMNEZEU ÎN LUME

În Duminica a 3-a după Rusalii (Despre grijile vieții), credincioșii din parohia Dumbrăvița Banat II au avut aleasa bucurie duhovnicească de a participa la o Sfântă Liturghie la care, alături de preoții parohiei – P. C. Pr. Adrian Crașovan

și P. C. Pr. Dan Oancea –, au slujit Pr. Conf. Dr. Constantin Jinga și Ierom. Lect. Asoc. Dr. Rafael Povîrnaru, de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie din Timișoara.

În cuvântul de învățătură adresat credincioșilor prezenți la Sfânta Liturghie, Ierom. Lect. Asoc. Dr. Rafael Povîrnaru a îndemnat la sporirea atenției îndreptate spre Împărăția lui Dumnezeu prin prezența continuă la actul sacramental al Bisericii în detrimentul idolilor materialității lumii acesteia, înmulțind lucrarea duhovnicească, atât într-o analiză a sinelui, cât și prin dobândirea reflexului hristic ca ecou al veșniciei lăuntrice pus în lumina actului iubirii de aproapele. La finalul Sfintei Liturghii, Pr. Conf. Dr. Constantin Jinga a prezentat programele de studii teologice de la Timișoara și condițiile de înscriere, apoi i-a îndemnat pe cei prezenți să se roage cu luare aminte pentru vremurile ce

stau să vină și pentru viitorul copiilor noștri. Cei mai mulți dintre noi suntem îngrijorați ca noi și copii noștri să avem ce mânca și cu ce ne îmbrăca (Matei 6:25). În consecință, ne-am dori ca ei să urmeze studii, să treacă examene și să obțină diplome care să le asigure un viitor prosper în primul rând material. Ar trebui să ne întrebăm cu toată seriozitatea ce folos vom avea dacă vom câștiga bunătățile vremelnice, dacă nu le vom dobândi și pe cele veșnice? Ce folos vor avea copii noștri dacă vor primi laudele lumii acesteia, dar faptele lor nu vor fi bineplăcute înaintea lui Dumnezeu? Pentru a învăța să căutăm împlinirea noastră întru Domnul, avem nevoie de păstori de suflete. De aceea este bine să-i îndrumăm pe copii și pe tineri să studieze Teologia, spre a ridica din neamul acesta lucrători în via Domnului. De asemenea, este important de știut că la Teologie nu există o limită de vârstă. Studiile Teologice sunt deschise pentru oricine dorește să aprofundeze cunoașterea lui Dumnezeu, Sfânta Scriptură, rânduielile de slujire ale Bisericii. În felul acesta, însăși starea de mirean devine mai bogată întru cele nepieritoare, pentru că ne putem înrădăcina mai adânc în lucrarea Bisericii, devenind parte a lucrării lui Dumnezeu în lume.

De asemenea, cu ocazia hramului bisericii parohiale din satul Ionel (Iohanisfeld), Sfinții Apostoli Petru și Pavel, preotul paroh Vlad Stupariu i-a invitat la împreună slujire pe Pr. Conf. Dr. Constantin Jinga, de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie din Timișoara și pe P.C. Pr. Gheorghe Rusneac, absolvent al programului de studii Teologie Ortodoxă Pastorală, din cadrul Universității de Vest din Timișoara. Cu acest prilej, după ce P. C. Pr. Gheorghe Rusneac a actualizat în cadrul omiliei personalitatea Sfinților Apostoli Petru și Pavel și a subliniat

importanța ca și noi, cei de azi, să-i păstrăm pe cei doi Sfinți Apostoli ca modele vii de mărturisire și de credință, Pr. Conf. Dr. Constantin Jinga a rostit un scurt cuvânt de învățătură, în care a atras atenția asupra felului cum fiecare dintre cei doi Sfinți Apostoli au răspuns chemării lui Dumnezeu și s-au angajat în propovăduirea cuvântului Evangheliei, într-o lume însetată de sfințenie. Și astăzi putem face acest lucru, mai cu seamă pentru că acum avem posibilitatea și libertatea de a ne pregăti temeinic în acest sens, urmând studii de specialitate în Teologie chiar la Timișoara. Părintele Jinga a arătat că atât Pr. Vlad Stupariu, cât și Pr. Gheorghe Rusneac sunt amândoi absolvenți ai Teologiei timișene, care și-au asumat chemarea la propovăduire, aducând frumoase roade duhovnicești și devenind în timp ei înșiși exemple vii, slujind lui Dumnezeu și oamenilor.

EXAMENE FINALE ȘI DEPUNERE DE JURĂMÂNT LA FACULTATEA DE TEOLOGIE DIN TIMIȘOARA

Potrivit programului stabilit de Universitatea de Vest din Timișoara, în ziua de 6 iulie 2022 s-a desfășurat la sediul Facultății de Teologie din

Timișoara proba scrisă la disciplina Dogmatică, pentru absolvenții ciclului de licență promoția iulie 2022.

Joi, 7 iulie a fost rândul absolvenților programului de master Religie, Cultură, Societate să își susțină dizertațiile. Vineri 8 iulie, de dimineață, a avut loc susținerea lucrărilor de licență, în fața comisiei profesionale prezidate de pr. conf. dr. Constantin Jinga. La orele prânzului, la biserica paraclis mitropolitan C.D. Loga din Timișoara, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, a avut loc o slujbă de Te Deum, săvârșită de părintele ierom. dr. Rafael Povîrnaru, după care absolvenții ciclului de licență și de master ai promoției iulie 2022 și ai unor promoții anterioare au depus jurământul.

La final, Înaltpreasfinția Sa a adresat un cuvânt de binecuvântare și de încurajare absolvenților și a mulțumit cadrelor didactice ale facultății pentru implicare și purtare de grijă.

SFINȚIRE DE CRUCE LA PAROHIA JDIOARA

În Duminică a cincea după Rusalii, la ceas de Vecernie, parohia Jdioara din Protopopiatul Lugoj a îmbrăcat straie de sărbătoare. Părintele Mitropolit Ioan a poposit în mijlocul credincioșilor și a sfințit crucea, ce a fost așezată pe turla bisericii

parohiale. Înaltpreasfinția Sa a fost întâmpinat de părintele inginer Timotei Anișorac, consilier al sectorului Patrimoniu și Construcții bisericești din cadrul Centrului Eparhial, părintele protopop Ionuț Viorel Furdean, preotul paroh Vali Petrică

Ungar, de preoți din parohiile învecinate și de mulțimea credincioșilor. Copiii parohiei îmbrăcați în straie tradiționale au oferit Chiriarhului flori și i-au adresat un cuvânt de bun venit în aceste părți binecuvântate ale Banatului. De față au fost și reprezentanți ai Primăriei locale, care și-au

manifestat sprijinul pentru susținerea lucrărilor aflate în derulare.

După oficierea Acatistului Sfintei Crucii, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a binecuvântat Crucea ce va fi așezată pe turla bisericii. De asemenea, a discutat cu preotul paroh, Consiliul parohial și credincioșii despre lucrările de restaurare a exteriorului bisericii, aflate în curs de finalizare, mai ales că în acest an se împlinesc 115 ani de la zidirea lăcașului de cult.

În cuvântul de învățătură rostit, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a evidențiat rolul și importanța Sfintei Crucii, ca semn de biruință peste veacuri și a precizat că prin așezarea ei pe turla bisericii, Dumnezeu binecuvintează întreaga comunitate.

La îndemnul Înaltpreasfinției Sale, credincioșii prezenți s-au închinat și au sărutat Sfânta Cruce, ce va împodobi turla bisericii, moment unic în viața multora dintre ei.

Parohia Jdioara, cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” este formată din 126 de familii cu 320 de credincioși. Conform documentelor istorice existența unei biserici în această localitate este atestată cu câteva secole în urmă, chiar la poalele cetății medievale Jdioara.

MĂNĂSTIREA DOBREȘTI ȘI-A CINSTIT CEL DE-AL DOILEA OCROTITOR

Mănăstirea Dobrești și-a cinstit cel de-al doilea ocrotitor, pe Sfântului Proroc Ilie Tesviteanul, în prezența multor credincioși din localitate și din parohiile învecinate. Sfânta Liturghie a fost oficiată de Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, împreună cu un sobor de preoți și diaconi din care a făcut parte protos. Matei Buliga, starețul mănăstirii.

În cuvântul de învățătură rostit, Preasfinția Sa a evidențiat purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru Profetul Ilie și lupta sa pentru apărarea credinței într-un singur Dumnezeu. Profetul, a spus Preasfinția Sa, rămâne peste veacuri un model de curaj și de statornicie în credință.

SFÂNTUL PROROC ILIE, CINSTIT LA MĂNĂSTIREA ROMÂNEȘTI

De sărbătoarea Sfântului Proroc Ilie, Mănăstirea Românești din eparhie și-a cinstit ocrotitorul. Cu această ocazie, credincioșii bănățeni au luat

parte cu evlavie la slujbele religioase încă din ajunul sărbătorii, când a fost oficiată și slujba de Priveghere.

În ziua praznicului, Sfânta Liturghie a fost săvârșită de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, în foișorul de vară al mănăstirii. În cadrul slujbei, ierarhul a fost înconjurat de un numeros sobor de preoți de la mănăstirile și parohiile învecinate, din care au făcut parte arhimandritul Simeon Stana, exarhul mănăstirilor, părintele ing. Timotei Anișorac, consilier eparhial și părintele Dorin-Ioan Covaci, protopopul Făgetului.

În cuvântul de învățătură adresat credincioșilor prezenți, Înaltpreasfinția Sa a evidențiat aspecte din viața și trăirea Sfântului Proroc Ilie Tesviteanu, folositoare pentru viața

Biserica îl numește „Înaintemergătorul celei de A Doua Veniri a lui Hristos”.

După Sfânta Liturghie, ierarhul, înconjurat de soborul preoților slujitori s-a deplasat în cimitirul Mănăstirii pentru slujba de pomenire a ctitorilor, fraților și monahilor trecuți la Domnul. La final, toți credincioșii prezenți s-au bucurat de o gustare tradițională, oferită cu dragoste creștinească de obștea monahală, condusă de monahia Harisa Cruceanu.

Mănăstirea Românești, din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei, se află la poalele Munților Poiana Ruscă, la un kilometru de drumul ce leagă localitățile Românești și Tomești.

duhovnicească a credincioșilor. Datorită vieții sale bineplăcute înaintea lui Dumnezeu, Profetul Ilie a fost mutat cu trupul la cer. Dumnezeu L-a iubit atât de mult pe Sfântul Ilie, încât acesta este prezent și la Schimbarea la Față a Mântuitorului Iisus Hristos pe Muntele Taborului, împreună cu Sfântul Proroc Moise și cei trei apostoli, Petru, Iacob și Ioan. Pe acest „om al lui Dumnezeu”,

Mănăstirea mai este numită de credincioșii bănațeni și „Balta Caldă”, deoarece în incinta ei se află un izvor cu apă semitermală, dar și „Izvorul lui Miron”, deoarece mănăstirea este ctitorie a patriarhului Miron Cristea, fost episcop al Caransebeșului. În această perioadă, la mănăstire se realizează lucrări de restaurare a vechii biserici, sfântul lăcașul fiind îmbrăcat în haină picturală.

REVEDERE COLEGIALĂ PROMOȚIA 1991-1996

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, marți, 26 iulie a.c., a avut loc, la Timișoara, întâlnirea de 26 de ani a absolvenților Seminarului teologic „Ioan Popasu” din Caransebeș, (clasele A și B), organizată de către preoții Ștefan Ion din Washington DC-USA, Adrian Covan, profesor la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, din cadrul Universității de Vest din Timișoara, și Petru Suru, profesor la Seminarul Teologic din cadrul Colegiului Național Carmen Sylva din Timișoara.

La începutul întâlnirii, în biserica cu hramul „Sfinții apostoli Petru și Pavel” din parohia Șag, foștii absolvenți, împreună cu părinții profesori, au săvârșit Slujba de mulțumire, închinată lui Dumnezeu „pentru toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit” (Iacov 1:17) și au oficiat

un parastas pentru preoții profesori și domnii profesori mutați la cele veșnice. Îndătinata oră de dirigenție a debutat cu strigarea catalogului, întreprinsă de către părinții profesori și, totodată, diriginții celor două clase paralele, Ionel Popescu și Ioan Mezinca.

Având imprimate în suflet bucuria și emoția revederii, foștii absolvenți au invocat momentele deosebite trăite pe întreaga durată a anilor de studiu, parcurși la prestigioasa instituție duhovnicească și academică a Caransebeșului, fiecare prezentându-și familia, apoi activitatea pastorală, culturală, social-filantropică și administrativ-bisericească desfășurată la parohie sau la catedră în cele aproape trei decenii de slujire.

Este de remarcat faptul că majoritatea absolvenților au primit harul preoției, unii dintre

ei slujind la parohiile din diaspora românească: în Statele Unite ale Americii, Austria, Marea Britanie ș.a. De asemenea, câțiva dintre alumni sunt cadre didactice universitare, activând în cadrul unor universități cu o bună vizibilitate internă și internațională, iar unii au ajuns să îmbrățișeze cariere diplomatice și administrative în țară și în străinătate sau chiar să întreprindă politici financiare globale de la „pupitrul” Băncii Mondiale.

„Pe atunci, în timpul pregătirii pentru preoție, între noi, seminariștii promoției 1996, s-au format prietenii sincere și trainice, care au rămas la fel de pronunțate odată cu trecerea anilor. Nimic nu este mai frumos decât a locui frații împreună! Acest adevăr biblic l-am re trăit împreună, iar alături de noi au fost preacucernicii părinți profesori și diriginți care ne-au trasat culoarul optim către împlinirea preoțească și didactică. Sperăm ca bucuria aceasta să rămână adânc întipărită în inimile noastre și să ne ajute Dumnezeu să ne revedem din nou, după 30 de ani” a sunat mesajul

transmis de către organizatorul principal, părintele Ștefan Ion.

La finalul întâlnirii, părinții diriginți au evidențiat faptul că menirea foștilor elevi a fost îndeplinită, subliniind, în același timp, următorul adevăr: dascălii se regăsesc permanent în realizările fiecărui absolvent în parte. Ca o încununare a bucuriei revederii, participanții la eveniment au interpretat imnul academic „Gaudeamus igitur”, fapt ce a contribuit la crearea unei atmosfere încărcate de emoție.

AGENDA ÎNALTPREASFÎNȚITULUI PĂRINTE IOAN, MITROPOLITUL BANATULUI

3 iulie 2022

A oficiat Sfânta Liturghie la parohia Ghilad, din protopopiatul Deta, în cadrul căreia a hirotesit într-un iconom stavrofor pe preotul paroh Gheorghe Florea.

4 iulie 2022

A participat la ședința de lucru a Sinodului Permanent, desfășurată la Reședința Patriarhală din București.

5 iulie 2022

A participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod, desfășurată la Palatul Patriarhiei din București.

7 iulie 2022

A primit pe domnul Luca Mălăiescu, primarul localității Oțelul Roșu, din județul Caraș-Severin.

8 iulie 2022

A participat la depunerea jurământului absolvenților promoției 2022, ai Facultății de Teologie din Timișoara, respectiv ai cursurilor de master din cadrul aceleiași facultăți, la paraclisul mitropolitan „Sf. Evangheliști Luca și Ioan”, din incinta Colegiului Național „C.D. Loga”, din Timișoara.

10 iulie 2022

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană.

11 iulie 2022

A participat la slujba de înmormântare a monahiei Eufimia Ciocloda, stareța mănăstirii Cebza, din protopopiatul Deta.

13 iulie 2022

A primit pe domnul prof. univ. dr. Silviu Sofronie, Consulul Republicii Moldova la Timișoara;
A primit pe preotul paroh Marius Oroian, de la parohia Coștei, din protopopiatul Lugoj.

14 iulie 2022

A primit pe domnul prof. univ. dr. Nicolae Robu, de la Universitatea Politehnica din Timișoara.

17 iulie 2022

A participat la Sfânta Liturghie la parohia Jdioara, din protopopiatul Lugoj, la finalul căreia a sfințit crucea ce s-a așezat pe turnul bisericii parohiale.

18 iulie 2022

A primit pe preotul Dorin Covaci, protopopul Oficiului protopopesesc Făget;
A primit pe preotul Zaharia Pereș, protopopul Oficiului protopopesesc Timișoara I;
A primit pe domnul prof. Marcel Munteanu, din Cluj-Napoca.

19 iulie 2022

A primit pe licențiatul în Teologie pastorală Cătălin Moisescu, din Lugoj;
 A primit pe preotul Iosif Frenț, protopopul Oficiului protopopesc Băile Herculane, din Episcopia Caransebeșului;
 A primit pe doamna prof. Adela Panait, directorul Liceului Teologic Ortodox „Sf. Antim Ivireanul”, din Timișoara.

20 iulie 2022

A săvârșit Sfânta Liturghie la mănăstirea „Izvorul Miron”, din protopopiatul Făget, cu prilejul hramului închinat Sfântului Proroc Ilie Tezvitianul.

21 iulie 2022

A primit pe domnul Ioan Băla, directorul de investiții, de la Iulius Mall Timișoara;
 A primit pe preotul paroh Gheorghe Florea, de la parohia Ghilad, din protopopiatul Deta.

22 iunie 2022

A primit pe diaconul Ionuț Badea, consilier patriarhal la Patriarhia Română.

24 iulie 2022

A oficiat Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană.

25 iunie 2022

A primit pe preotul paroh Tiberiu Benescu, de la parohia Peciu Nou, din protopopiatul Timișoara I;
 A primit pe preotul paroh Remus Pogan, de la parohia Bobda, din protopopiatul Timișoara I.

26 iulie 2022

A primit pe preotul Marius Podereu, protopopul Oficiului protopopesc Sânnicolau Mare;
 A primit pe preotul paroh Marius Mocan, de la parohia Tomnatic, din protopopiatul Sânnicolau Mare;
 A primit pe preotul paroh Adrian Avram, de la parohia Sâlha, din protopopiatul Lugoj.

27 iulie 2022

A primit pe scriitorul și jurnalistul Petru Novac Dolângă, membru al Uniunii Scriitorilor, din România.

31 iulie 2022

A oficiat Sfânta Liturghie la parohia Babșa, protopopiatul Lugoj, hirotesind întru duhovnic pe preotul Florin Lăzărescu, nou numit în funcția de paroh;
 În după-amiaza zilei a binecuvântat capela funerară construită la parohia Sâlha, din protopopiatul Lugoj;
 În seara zilei a participat la slujba Vecerniei la mănăstirea „Izvorul Miron” Românești.

***A consemnat preotul Marius Sfercoci,
 inspector eparhial***